

309/77

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5. నంబరము. ౫

జన్మ పట్టణము 1918 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 17వ తేది మంగళవారము

No 140

నంచిక గళం

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 126 (రిజిస్టరు) ఆటో డిల్ బహార్. (రిజిస్టరు) కాబడినది.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like 'చిన్న పైజా', 'మధ్యరకము పైజా', 'పేరొక పైజా', 'పెద్ద పైజా'.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతివాత్రులను దొరకును. దీనికి ఆ నేకమగు నకలు పెంట్లు కలవు.

సోదరులు: ఆంగ్లంబియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ లెం. 155, బాస్టన్, మేసాచుసెట్స్, యు.ఎస్.ఎ.

మాంటేగ్యు సంస్కరణములు.

మాంటేగ్యుగారు ప్రకటించిన సంస్కరణ ముల గ్రంథము ఆంధ్రభాషయందు ముద్రితమగుచున్నది.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 7, తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి మై దాండ్ర మహాజనసభలయందలి సభ్యుల సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యువసభ్యులములు, వారి చిత్రపటములు, సభా శిర్షాకములుగలపు వెల రూ. 1-8-0.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

కరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మశిక్షి. కవిత్వముల సభ్యులముల గురించిన కాశ్రియచర్చి గ్రంథకర్త: చా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి. డిగ్రీలైకా చక్కని గ్రంథము వెల రూ. 0-8-0

శ్రీ దాదాభాయి నానోజీగారి స్వరాజ్యమంత్రోపదేశము, జీవితము. వెల 0-4-0 భారతీవేద హవుస్, ఏలూరు.

అమృతవల్లి

మనోరంజకమైన నవల.

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుకరకములను బొందిన కంచనవల్లి కనకమ్మ విరచితము. దీని వెల 1-4-0

బహుమతులు

లిలాలేక సురేంద్రనగరము: ఇందు శ్రీల మనశ్శైల్యము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినవి రూ. 1-0-0 యశోధర: ఇందోక యాదుది తనమగనివైగల యాహార గమనకై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్థితికిదెచ్చును 0-12-0 మనోరమ: మగడుపేట కేగి రాక్షసుడొడ్డ జిహ్వకొననది సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీల పెండ్లిచేయును. 0-10-0 జగదేకరంభ: అన్నకై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్థితికిదెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ ... అ. 0-10-0 సహనోదరవాంఛ: తమ్మునకు బుద్ధిలేక కలహించినన అన్న సహింపవలయు ననుటను బోధించును. అ 0-4-0

ఆంధ్రవిద్యానిధి; విన్నపము.

ఆంధ్రులయందు విద్యావ్యాపనము తృప్తి కరముగ లేదు. ఇంజనీరింగు వైద్యకళాశాలలందు విద్యార్థులకు ప్రవేశము దొరకుట చుర్లభము.

ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శి, 7, తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు.

అమృతంజనము

ఎక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0 అమృతంజనము తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపుటొడ్డల బాంబోలును వాయువు బొట్ల బొంబొలును. మునాపనగలిగి యుండును. ప్రతియుంట నుండదగినది. అమృతంజనం నొప్పులకు దివ్యమృతము. విజేతములలో కూడ దీనిని వాడుచున్నారు

109, ఫోరొడ్డు ఫోర్టుబొంబయి, తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు. శ్రీ దాదాభాయి నానోజీగారి స్వరాజ్యమంత్రోపదేశము, జీవితము. వెల 0-4-0 భారతీవేద హవుస్, ఏలూరు.

డాక్టర్. జె. కె. రావుగారి సుఖప్రదాయని. (1209) కుక్లనవ్వు, కుసుమగోగము, గుండె జబ్బు, తలపోటు, మేహ, సవాయి మత్సలను పోగొట్టును. రక్తమును కుభపరచి నరములకు మెదడుకు బలమును కలుగ జేయును. వెల రూ. 1-కి వెల రూ. 5-0-0 మాత్రము.

ఇల్లు అమృతమునకు వికాలమైన దొడ్డిగలిగి బాగుగ నిర్మింపబడిన మొక మేడ యిల్లు అమృతమునకు గలదు. దొడ్డు తోటలు మొదలైనవి వేసికొనుట కనుకూలముగనన్నది. (1818) వెల్లూరు నవాబుపేట బహారు పీఠిలో గలదు. "ఓనర్ C/o హిందుపత్రిక, మదరాసు" అని వ్రాయుదు.

విశాఖపట్నం గ్రామము

(మొదటి పేజీ)

ప్రజలకు

అమెరికన్ల నుండి వచ్చిన వస్తువులను.

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—(ఉదయము 4-5) అమెరికన్ లిట్టు ప్రకటించుచున్నది: సెంటుమిహిలు ప్రదేశమున మాకు ఇంకను లాభముగ నేయున్నది. సెంటుమిహిలు ఈశాన్యముగ 12 మైళ్ల ప్రదేశము మావశమైనది. చాలమంది మానేసికొనిరి. శత్రువులు మాపై దండెత్తిన వారు పోయిరి. మనకు పోయిన కొలది వారు తమ యుద్ధసామగ్రిని వాశమొనర్చుచున్నారు. 18300 మంది మానేసికొనిరి. వారినిగూర్చి, లిట్టు మాటకొనినది, సెంటుమిహిలు బాన్సియాకోర్టు వైవిల్లివరకు మావంకి వ్యాపించినది.

బ్రెయిన్లు పట్టించుము.

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—(ఉదయము 12-45 గంటలు) బ్రెయిన్లు పట్టించుము. రాత్రి శత్రువులు అతిధియంకరముగ న్యూపోర్టును ముందుగా స్థానములను ముట్టడించిరి. సెంటుమిహిలు వాయవ్యముగనున్న అగ్నేయకాన్యములయందు తాత్కాలికముగ చొరబడిరి. భీకరముగ శత్రువులను మ్రోయించితిమి. ద్రాబ్యాంకికి ఆగ్నేయముగనున్న పేరు స్థానములు మానే జిక్కినవి. వానినిపుడు శత్రువులు మరిల ఆక్రమించుకొనిరి. శత్రువులెంత భయంకరముగ పోరినా మేము అన్నియులను మరల శత్రువులుకొంటిమి. 50 మంది మానే జిక్కిరి.

ఇంకను విజయము కలుచున్నది.

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—(బ్రెయిన్లు పట్టించుము. రాత్రి శత్రువులు అతిధియంకరముగ న్యూపోర్టును ముందుగా స్థానములను ముట్టడించిరి. సెంటుమిహిలు వాయవ్యముగనున్న అగ్నేయకాన్యములయందు తాత్కాలికముగ చొరబడిరి. భీకరముగ శత్రువులను మ్రోయించితిమి. ద్రాబ్యాంకికి ఆగ్నేయముగనున్న పేరు స్థానములు మానే జిక్కినవి. వానినిపుడు శత్రువులు మరిల ఆక్రమించుకొనిరి. శత్రువులెంత భయంకరముగ పోరినా మేము అన్నియులను మరల శత్రువులుకొంటిమి. 50 మంది మానే జిక్కిరి.

వైమానిక కార్యములు

అమెరికన్ల మేములతోను వర్షముతో నిండి యున్నది. శత్రువులు చురుకైనవారు. బ్రెయిన్లు విమాన మొకటి కాన్పించుట లేదు. రాత్రికాలమున పోరుట య సాధ్యము.

శత్రువుల ముట్టడింపు ప్రతిహతములు

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—(సాయము 2-10 గంటలు) బ్రెయిన్లు పట్టించుము. రాత్రి శత్రువులు అతిధియంకరముగ న్యూపోర్టును ముందుగా స్థానములను ముట్టడించిరి. సెంటుమిహిలు వాయవ్యముగనున్న అగ్నేయకాన్యములయందు తాత్కాలికముగ చొరబడిరి. భీకరముగ శత్రువులను మ్రోయించితిమి. ద్రాబ్యాంకికి ఆగ్నేయముగనున్న పేరు స్థానములు మానే జిక్కినవి. వానినిపుడు శత్రువులు మరిల ఆక్రమించుకొనిరి. శత్రువులెంత భయంకరముగ పోరినా మేము అన్నియులను మరల శత్రువులుకొంటిమి. 50 మంది మానే జిక్కిరి.

బ్రెయిన్లు పట్టించుము

అమెరికన్ల మేములతోను వర్షముతో నిండి యున్నది. శత్రువులు చురుకైనవారు. బ్రెయిన్లు విమాన మొకటి కాన్పించుట లేదు. రాత్రికాలమున పోరుట య సాధ్యము.

శత్రువులు భయంకరముగ తలపడిరి. గోజికోర్టు వాయవ్యముగ ముట్టడించుట ముట్టడించిరి. వీరినిగూడ జయప్రదముగ ప్రతిహత మొనర్చువారు. నిన్నటిగోజున మొంటియన్ ప్రాంతమున స్థానికయుద్ధము జరిగినది. కాని ముప్పులేదు. గానరావు. రాత్రి మావాడకాల్కుకు పడమరగట్టున క్రొత్తస్థానములను నేర్పరిచితిమి. ఇంగ్లీషు సాచీ-కాచీ, దగ్గరను, ఓయిసాచీ-వెర్జను కెరుగుగ నున్నది.

మొంటియన్ ప్రాంతములను బరపుట

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—వైమానిక కార్యములను వారిట్టు ప్రకటించిరి: అమెరికన్లు ముట్టడిపోవాలి సెప్టెంబరు 12-వ తేదీ రాత్రి మొంటియన్ ప్రాంతము, కొనునెల్లిను యిరువదానలను భయంకరముగ బాంబులతో ముంచెత్తితిమి. గోప్పకర్షణలు కల్గినవి. మెట్టిజుట్టెను, అగ్నేయకాన్యములను మరగింపులతో ముట్టడించితిమి. 13-వ తేదీ మెట్టిజుట్టెను మరగింపులను మునుపవాలువై బాంబులను బరపివారు. 7½ టన్నుల బాంబులను బరపి నష్టములను కల్గించివారు. శత్రునిమానము నొకవారిని సామజేసితిమి. రెండు బ్రెయిన్లు విమానములు కాన్పించుట లేదు.

సెంటుమిహిలును వదలివెట్ట వలసి వచ్చుట.

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—వృక్షకాయలను ప్రజలు సెంటుమిహిలునుండి యిక్కడ ప్రదేశములను గొంపోవకుట లేదు. పట్టణములు వాశమొనర్చుట లేదు. పూర్వము విశేషమునైన భాగీచేయవలసి వచ్చినవో జర్మనులు పట్టణములను వాశమొనర్చుట ప్రజలు ఇంకొకచోటునకు తీసికొనిపోవుట జరుగుచుండెడిది. వారిపుట్టు చేయవలసివచ్చుట సెంటుమిహిలును భాగీచేయవలసి వచ్చుచున్నది. పరాను అమెరికన్లు సెంటుమిహిలును అతిధియంకరముగ ముట్టడించుట చే పట్టణమున కేమియు నష్టముకలగలేదు. ప్రజలు ఉత్సాహపూరితులై యున్నారు. వీరికి రెండు రెండు స్వాగత మొసంగుచున్నారు. వెరాను, కొమ్మల్లీ, టూలు, నేస్సీ చుట్టుపట్టణములు ఇక భయపడ నక్కఱలేదు.

ముట్టడి ఇంకను వ్యాపించుచుండుట.

అమెరికన్లు ముట్టడి ఇంకను వెరుగునని పరానువారి ప్రధాన సాంగ్రామిక నైపుణ్యము తెలుపుచున్నారు. యుద్ధ మిపుడే ప్రారంభమైనదనియు, జర్మనులు రిమ్ము దేవాలయమును గుర్తించి కరపరంపరలుగ బాంబులను వైచి రిమ్మును తగుల బెట్టుచున్నారనియు, రిమ్ము దేవాలయపు ఉత్తరభాగము పడమర దనియు బిజర్నులు పత్రికలో పాస్రీ విడోలుగాను వ్రాసిరి.

దొమ్మి-బండిలు.

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—(సాయము 11-30 గంటలు) పరానుపత్రికలు ఇట్లు తెలుపుచున్నవి: సెంటు క్వింటిన్లకు పడమరగ సాచీగ్రామము వశమయిపోయితిమి. మెన్సిల్లీను మాగ్గుకు ఈశాన్యముగ చాంఫేనులో శత్రువులు ముఖ్యమైన దాడి నొనర్చిరి. కాని అయ్యది ప్రతిహత మొనర్చబడినది. బర్రెన ప్రాంతమున వెక్కుదాసులను సల్పివారు. కొంత మందిని బండిలుగ జేసివారు. సెంటుమిహిలు ప్రదేశమున అమెరికన్లు జయకరముగ ముట్టడిని సల్పుచునేయున్నారు.

పరాను వారి క్రొత్తయవస్థానము.

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—(4 గంటలు సాయము) నేటియందము అయిదుగంటలకు ఎయిలెటు కిరుప్రక్కలను, ఎయిసి, వెస్లీనును పరానువారు క్రొత్తగ ముట్టడిసలిపిరి. సెంటుగోయినుకు దక్షిణాగ్రమున నున్న కోకోనటు అడవిదగ్గర యుద్ధము సంక్రమింపకముగనే జరుగుచున్నది. ఎయిలెటుకు దక్షిణముగ మంటుడెన్ యాగ్నిను పరాను వారివశమయినది. అల్లీమాంటెలు విల్లిగ్రామములు గూడ వీరి వశమైనవి. 11 మైళ్లరంగమున ఎయినుపంకి 1,2 మైళ్లరకు వ్యాపించియున్నది. ఈ రంగము ఖమున ఒకపటాము 1000 మందిని బండిలుగ జేసెను. మొత్తము ఈరంగమున 18 వందలమంది పరానువారి వశమైరి. శత్రువుల రణముఖము బలకరముగ నున్నను శత్రువులు

ప్రతియుద్ధము లంత బలకరముగ లేవు. పోరాటములకు తెగించి పోరునట్లు జర్మను లాజ్ఞాపించినది మాచే జిక్కిన సైనికులు తెలుపుచున్నారు. ఎయినుకు దక్షిణముగ మాచే మాకు లాభకరముగ నేయున్నది. ఎంతమంది బండిలుగ జేయబడిరో తెలియదు. వెమికోడెన్ డామ్యుకు పడమరగ మాపుగోగమనము తిరుగునని భయమగుచున్నది. లాయుకు మాచే అపాయము వాటిల్లినది తోచుచున్నది. సెంటు మిహిలులోపల ఇంకను శత్రువులున్నారు. ఎక్కువ ఫిరంగులు కానున్నవి.

సెంటుమిహిలు పై స్తరించుట.

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—(ఉదయము 2-20 గంటలు) పరాను పత్రికలు ఇట్లు తెలుపుచున్నవి:—పగలు సాచీ సెంటు క్వింటిన్ మామరస్తా మధ్య విజృంభించిచివారము. ఎయిలెటుకు దక్షిణముగ మాంటియల్-లా-పాసికి ఈశాన్యముగ మాగ్గునులు కొంచెము వెరిగినవి. లాపాక్సీ, మాయిసీ పాలము ప్రాంతమున జర్మనులు రెండుమామలు ప్రతియుద్ధ మొనర్చిరి కాని అయ్యది ప్రతిహతమైనది. అనేకఫలములనుం గు శత్రువులదళములు వేగునై నష్టములు తీవ్రముగ పోరుచున్నవి. భయంకరముగట్టి యుద్ధమున శత్రువులు సర్వారుకుపడ మరగ బ్రెయిన్లువారి క్రొత్తస్థానములను ముట్టడించిరి. అపార నష్టములతో జర్మనులు పరాజితులైరి. చాలమందిమానే జిక్కిరి.

పాలెస్టిను రంగము.

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 15:—కయికోసుండి పర్యావీరు ప్రతికా విలేఖరి యిట్లు వ్రాసెను. పాలెస్టినురంగ స్థితు లుత్పత్తికరముగ నున్నవి. అచ్చట శత్రుప్రయత్నములు విశేషముగానున్నను మనపంకి భేదింపబడక యున్నది. జరూసలేం పురము చునస్వాధీనమున కేగలదు. ఇటీవల మనరంగమును దంతటను వైచి క ప్రదర్శించుచు జరుపబడెను. శత్రువులు వాడిజిహాయందు కుడివైపున జోకోయొద్దను, జోర్దను కుడిగట్టున నదివాటునం తెనయొద్దను శత్రువులు విశేషపరిశ్రమనలిపిరి. కొంతకాలము క్రిందట జరూసలేం బాగ్దాదుపురములను చుగల పట్టుకొనినవో కాకసనునందలి తురుష్కుభాగములను తురుష్కులకు వదలివెట్టెనని జర్మనులు తురుష్కులనుగోరిరి. ఈపరిశ్రమనుజేయు జర్మనుల యుద్ధదేవలయని చెప్పునచ్చును. వాడియొద్దశత్రువులు కొలతమాత్రము మన స్థానములందు ప్రవేశించిరి కాని ఆస్ట్రేలియనును న్యూజీలండు వారును తెలుగును ప్రతియుద్ధమునలిపి విశేషవ్యయతోవారిని పాఠావోలిరి. ఇంకొక స్థానమున భారతీయాగ్నికదళమును పేటొక పటాలమును శత్రువులతో పోరి శత్రువులకు విశేషనష్టము గలిగించి ముట్టడిని భగ్నపరిచిరి. 550 మంది ఖైదీలు ఈ యుద్ధమున బ్రతుకెడిరి. ఇందు 350 మంది జర్మనులు ఒక జర్మను పటాలము ఈరెండుస్థానములందును నుంచబడియున్నది. తేలివో ఖైదీలను, వాతులను జర్మనుల సంఖ్యయే అధికముగా నుండుటకు కారణములేదు. శత్రువులకు విశేషయోగము గలిగిండుట కన్ని అరకాళములును ఉపయోగింప బడెను. విమానదాడులు నిరంతరము జరుగుచుండెను. స్టేనులమీదను, సామగ్రి నిలుకస్థానముల మీదను, హెడ్ జాజులై మార్గముమీదను విశేషముగ బాంబులు వేయబడెను. అప్పడప్పుడు భారతీయ సేనలు ముందునకువచ్చి శత్రువులవైచుచుండెను. ఇటీవలనొక భారతీయదళము జయప్రదముగ యుద్ధమునలిపి 15 మంది ఖయిలీలను 25 చురఫిరంగిని పట్టుకొనిరి. భారతీయ దళమున 3 రికి మాత్రము గాయములు గలిగెను. స్వల్పయుద్ధములందు సైనికులు పాపావుటలను ననుగోములను తురుష్కులకు అత్యధికవ్యయము గలుగుచున్నది. సిరియాను పాలెస్టినుకు దళముల నేకములు పంపబడెనుగాన మనయెటుట నెన్నును శత్రుసేనలసంఖ్య అధికమైనట్లు కనబడెను.

అమెరికన్లు సెంటుమిహిలులో ప్రవేశించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—అమెరికన్ల జిరీములనుండి రూటరు విలేఖరు డిట్లు రాత్రి 10 గంటలకు తంతి నంపినాడు:—నేటి మధ్యాహ్నము వెరిసింగు, వెయికో నేనాను, అమెరికా సాంగ్రామిక కార్యదర్శి వేకరుగాను సెంటుమిహిలులో ప్రవేశించిరి. ఇచట ప్రజలు తప్పించుటకు జర్మనులకు వ్యతిరేకమండెను. కాని 10-16 ఏండ్లుగ బాలురందలు ఇంతకు పూర్వము వేరొకచోటికి గొంపోబడిరి. వృద్ధులను నిర్బంధించి వారిచే పనిచేయించుచున్నారు. అమెరికన్లు మిహిలులోనికి ప్రవేశింపనే అచ్చటి ప్రజలు వీరి రాకను జూచి యెంతయు సంతసించిరి దీనిజేసి జర్మనుల వాసరమచట వీరికి ఇవ్వమని తేదని నుకర్తము. తక్కిన పట్టణపల్లెల యందు గూడ ప్రజలు అమెరికన్ల ప్రవేశమునకు చాల సంతసపడిరి.

అమెరికను పురోగమనము

లండను, సెప్టెంబరు 15:—అమెరికను రంగమనందు సీతులు నేటిదిన మతిసంతృప్తికరముగ నున్నవని రూపరతు తెలియచెప్పింది. నిన్నటిదినమునుండి శత్రువులు 30 మైళ్ల వేగా ముఖమున 2 నుండి 3 మైళ్లవరకు పురోగమనము సల్పిరి. జేసె దళములమరి 2 మైళ్లదూరము ముందునకు జరిగెను. జర్మనులు వీసోరు మెట్టు రైలువేలను రక్షించు స్థానమునకు వెనుకకు పోవుచున్నట్లు కనబడుచున్నది. మెట్టుపురమిప్పుడు దూరగామి ఫిరంగులకు గురియైయున్నది. సెంటు మి హేలరంగమునందు 6 శత్రుదళములు పనిచేయుచుండెను. వానియందలి సైనికుల మొత్తము 60 వేలు. అవసరమైనచో యును తిరుగుచుండు సైనికులు 35 వేలమంది గలరు. దోపిడీయందు ఏ శత్రు మగు సామగ్రియు 100 కలరే అధికములగు అనేకవిధముల ఫిరంగులను, వందలకొలది మరఫిరంగులను కందకఫిరంగులు నుండెను. మనవశమైన దేశమునందలి వంతెనలు పాడుచేయ జడచున్నవి. బ్రిటిషువారు సెంటు క్యూంటినుకు వాయవ్యమున నున్న మెస్సీమి అను స్థానమును వశపఱచుకొనిరి. పరానువారు నిన్నటిదినము 2500 మంది తైదీలను పట్టుకొనిరి. నేటిమధ్యాహ్నమున పంక్తి నారాయ, రెంజీకోరు, బామాంటు, డాన్కోరు, ఆటోటెంప్లియర్లు, ఆబాకోరులమీదుగా వచ్చి అచ్చటనుండి పూర్వపంక్తిమీద పోవుచున్నది. మెట్టు ఫిరంగులు పనిచేయుచున్నవి.

క్యాంబ్రే ప్రదేశము.

లండను, సెప్టెంబరు 14:—బ్రిటిషు శిబిరములనుండి నేడు రూపరతు విశేషముడిట్లు తంతిసంపాదించెను:— క్యాంబ్రే ప్రదేశమున శత్రువులు తీవ్రముగ నున్నవారు. బ్రెస్లాల్టుకు తూర్పు గ నిన్నటి సాయంకాలము శత్రువులు ముట్టడిని సల్పిరి. మా స్థానములలో కొంతమంది శత్రువులు చొరబడిరి. కాని శత్రుస్థితి క్షాంతిలను బరపి వారిని తొలగించితిమి. గోజీకోర్లు అడవికిని, గ్రామమునకు నడుచు జర్మనుల ద్రావకపు అగ్ని ప్రయోగించి పోరుసల్పిరి. ఈ అగ్ని ద్రావకమునుండి తప్పించుకొనుటకు మా సైన్యములు వెనుకకు మరలి కందకమును కాపాడకొనవలసి వచ్చెను. పిదప మాశత్రుస్థితి దళములు శత్రువులకు కొంతనష్టమును కలుగజేసెను. లావర్జరుడగర మా వేగుస్థానముల నుండి కొంచెము వెనుకకు మరలితిమి. కాల్పులముల ముట్టడి తో స్వేచ్ఛగ నెదుర్కొనుటకు మాశత్రుస్థితి దళములకు అన కాళమును కలుగజేసివారము. కాల్పులముల ముట్టడి నిచ్చు యోజనమైనది.

మొయిస్సేమీ వశమగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 15:— (సాయం 10.50 గంటలు) బ్రిటిషు శిబిరములనుండి రూపరతు విశేషము డిట్లు తెలుపుచు న్నాడు:— క్యాంబ్రే ప్రదేశమున పోవు మార్గమున కడ్డగ నిచ్చి సాయంసమయము అగు సరికి వెనుక సైన్యభాగము నుండి 290 మంది శత్రువులను బంధించితిమి. హిందెంబర్గ్ పంక్తిలో చాలమంది సైనికులు మాశత్రుస్థితిలకు బలి అయిరి. మాశత్రుస్థితి గోజీకోర్లువద్ద నున్న స్థలము అంతయు శత్రువులకు పాకుల గోతులతో నిండియున్నది. వర్షములు కురిచిపోతముగ గురియుటతో ఈ గోతులన్నియు మడుగులయి నవి. అందువలన వారివీటినివదిలివేయవలసివచ్చెను. నేటియందయ మన మొయిస్సేమీ మాస్కోవ్ వరకు ముందు సేనకును సెంటు క్యూంటినుకును 4 మైళ్లకంటే తక్కువదూరము గలదు. జర్మనులకు సైనికులసంఖ్య చాల తగ్గిపోవుచున్నది. స్వదేశ మందు జాతీయ సేన కుపయోగించు స్త్రీలు, బాలురు వైస్య పంక్తి వెనుక ప్రదేశములకు రప్పించబడిరి. సహాయ సేవకై 16 ఏండ్ల బాలురు సిడెక్ ప్రదేశమునందు వినియోగింపబడు చున్నారని తెలియుచున్నది.

జర్మను ప్రకటనము.

లండను, సెప్టెంబరు 15:— జర్మను అధికారుల వాయువాత్మ ప్రకటనమునందు నిట్లు కలదు. వాక్ కాన్స్టాన్ట్టు అను వాని సేన ఎయిలెట్టి ఎయిసినదులకు నడుమస్థులవిహింతునందు అతితీవ్ర మగు యుద్ధమును సలుపుచున్నది. శత్రువులు లాఫో నుకు తూర్పుననున్న కొండపై పురోగమనము సల్పిరి.

వెంబర్నను కేసు.

లండను, సెప్టెంబరు 16:— వెంబర్నను బిల్లింగ్ కేసుకు సంబంధించిన విల్లున్యుమార్షులపై భర్తయిందగా మరయొకని వెండియాదిన నేరమున కామెట్ 9 నెలలు శిక్ష విధింపబడెను.

జర్మనుల అసత్యపునంద.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— మేము బోచీవైమానిక చిహ్నములను వినియోగించుటచే జర్మను కాల్పులు ఇనుపవీరు దములుగల (విరక్ కాసెను) నిమానములపై తమఫిరంగులను ప్రయోగింపవలసికచ్చె ననియు జర్మనులు మిత్రమండలివారిని నిందించుచున్నారని రణరంగముందున్న విశేషములు తెలుపు చున్నారు. కాని లూడెక్ డార్కు సేనానిగారు ఇట్లు నిందించ గూడదని ఆజ్ఞాపించుచు ఇంతవరకు శత్రువులు(మిత్రమండలి) మాజాతీయచిహ్నములను ఉపయోగించినట్లు రుజువుచేయబడ లేదని నుడివినటుల సి. ఎం. గెజటులో నున్నది.

అంతరాత్మ ఆత్మపణలుగలవారివద్ద మమ్ము కొలువులో నియమించగూడదని బంగ్లాండులో పడమటిభాగముందు బండిలుగ నున్న జర్మను సైనికులు సమ్మతజ్జరి.

అమెరికనుల ప్రశంస.

పారిసు, సెప్టెంబరు 16:— జర్మనులకు తొందర గలిగించుటయందు అమెరికనుల చాకచక్యమును పరాను విశేషములు ప్రశంసించుచున్నారు. ఇందుమాలముగ జర్మనులు పదాతీసేనను అపాయనితీయించు వెనుక వదిలివేసి ఫిరంగులను ఫిరంగిదళమును త్వరగా తప్పించుట కారంభించిరి. ఆపదాతీ సేనలు మాఫిరంగులకు గుఱియ్యెను. జర్మను తంత శత్రు వహించినను అమెరికనులు పట్టుకొను శత్రు ఫిరంగుల సంఖ్య అధిక మగుచున్నది.

వెసి డెంటు విల్లును గార్చి ప్రశంస.

వాషింగ్టన్, సెప్టెంబరు 14:— మనబాలురు (సైనికులు) మన మాసింపినదాని నాచరింపగలిగిరి. దానిని ప్రశంసాపాత్ర ముగగూడ గావించిరిగాన వారి నాయకునిగూర్చియు వారిని గూర్చియు మే ముప్పొంగుచున్నామని (వెసి డెంటు విల్లును గారు జనరలు పెర్సింగుగారికి తంతివార్త నంపిరి.

పారిసుపై విమానములదాడి.

లండను, సెప్టెంబరు 16:— నేటి యందయము పరాను వారు నిమాన ఫిరంగుల అగ్నిని బరపుచున్నను శత్రువిమానము లనేకములు పారిసు నగరముపై బాంబులనువేసెను. కొండటికి ప్రాణనష్టమును గాయములను కొంత సామగ్రి నష్టమును గలిగెను.

బ్రిటిషురంగము.

లండను, సెప్టెంబరు 15:— బ్రిటిషువారి డిల్లు ప్రకటించిరి:— నేటియందయము చిన్నయుద్ధములందు సెంటు క్యూంటినుకు వాయవ్యమున మెస్సీమి అను స్థానమును ఆగ్రామమునకు అగ్నేయమునను తూర్పుననున్న కందక ప్రదేశాని వశపఱచుకొని అనేకములగు మరఫిరంగులను తైదీలనుపట్టుకొంటిమి. ఆగ్రాను కాంబ్రే ప్రదేశముకు దక్షిణమునందు అనేక స్థానములయొద్ద శత్రువులు తీవ్రముగ ఫిరంగులను గాల్పిరి.

నిన్నటిదినము శత్రువిమానములు విశేష ముగపనిచేసెను. మేము 4 శత్రువిమానములను ధ్వంసముచేసి రెండు (ఇద్దటికి స్థానముగల) విమానములను నేలగుల్పితిమి. ఈపని లిల్లీకి దక్షిణముననున్న ఒక విమానాలయమును మేము చాలదిగువకుండి ముట్టడించుచుండగా జరిగెను. 2 బ్రిటిషు విమానములు కనబడుటలేదు. కదచిన 24 గంటలందును కిటన్నుల బాంబులను వేసితిమి.

టోటోసిమర్గ్ ను పండితుని పట్టుకొనుట.

లండను, సెప్టెంబరు 16:— ధియూకోరులో అమెరికా వారి జర్మను పండితుని పట్టుకొనిరి. ఇతడు విషవాయువును కనిపెట్టినవాడు. మరయొకరైనా మాతన మారణ సాధనము నితడు కనిపెట్టుచుండె నని తెలిసినది.

వాను ఎగుబర్రు

అమెస్టర్డం సెప్టెంబరు 14:— ఇతడు అజ్ఞానపుతికా ప్రతినిధి తన యభిప్రాయమును తెలుపుచు సంధి త్వరలో జరుగవచ్చునని నుడివెను. తెల్లయమును మరల నిచ్చివేయుటను గూర్చి ప్రతికూలభావము లేదు. దానిని ముఖ్యముగా నీయదగినదే. యుద్ధము మరొకతరము జరిగినచో ప్రపంచమునందంతటను ప్రజల ఆల్లరులు మెండగును. యుద్ధాంతరము సేనలను చీల్చుటయొను ప్రపంచసంఘము నేర్పరుచుట యొను సమచితము లని ఆతడు నుడివెను.

బ్రిటిషువారు రెండు మైళ్లు ముందు కేగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 16:— రాత్రి ఇరవై ము కామినిసు కాలవయొద్దపోరి మేము 2 మైళ్లు ముందుకుపోతిమి. చాలమందిని మర ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. మావన్న గావల్లల ప్రాంతమున దాడులు జరిగినవి. సచిగాబీ ఓడీల్ల సమీపమున క్రొత్త స్థానముల నేర్పరచితిమి బ్రిటిషువారు తెలిపిరి.

అమెరికను ప్రకటనము.

లండను, సెప్టెంబరు 16:— నిన్నటిరాత్రి అమెరికను అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి:— సెంటుమి హేలు రంగమున తీవ్రమగు విమానయుద్ధమును ఫిరంగియుద్ధమును జరిగెను. ప్రాతః కాలమున శత్రువులు సెంటుమి హేలయొద్ద ప్రతియుద్ధము సలుపక దానిని నులభముగ నోడించి మా సెల్లినది ఎడమగట్టున తైదీల ననేకులను పట్టుకొంటిమి. మనపంక్తిని 1, 2 మైళ్లు ముందుకు జేర్చితిమి. ప్రస్తుతము మన పంక్తియందు విల్లీ, నారాయ పురములును చేరియున్నవి. జాల్మీకవరల మన పంక్తిని వృద్ధిచేసికొనుటవల 72 ఫిరంగు లధికముగ లభ్యము అయ్యెను. శత్రువులు వెనుకకు పాటిపోవుచు తొందరలో వదిలిపోయిరి. వీనిలోగలసి ఇంతవరకు పట్టుకొనిన ఫిరంగుల సంఖ్య 200 అగుచున్నది.

పరాను ప్రకటనము.

లండను, సెప్టెంబరు 16:— నిన్నటిరాత్రి పరానువారి డిల్లు ప్రకటించిరి:— నిన్నటిదినము వాతావరణము బాగుగనుండి నందున తీవ్రవిమానయుద్ధమున కనకాళము గలిగెను. అతితీవ్రము లగు విమానయుద్ధముల నేకములు జరిగెను. అందు 14 శత్రువిమానములు నేలగుల్పబడెను. 7 చిన్న విమానములు తగులబెట్టబడెను. ఆకాళమునుండి శత్రు సేనలపై మరఫిరంగులను గాల్పి శత్రు మూకలపై 6¹/₂ టన్నుల బాంబులను వేసితిమి. రాత్రి యందు లోక్ కాన్స్టాన్ట్ మున్నగు రైలుస్టేషనులపై 28 టన్నుల బాంబులను వేసితిమి. ఆయుధునదికి అగ్నేయమున శత్రువులు మఱల తీవ్రముగ ప్రతియుద్ధము సలిపిరి. ప్రతివోటున మన స్థానములను నిలుపుకొంటిమి. నేటిదినము వాసేలవోకు తూర్పుననున్న పీఠభూమిని వశపఱచుకొని ఇంకను దక్షిణమున మోంజీను మైదానమును దాటి పురోగమనము సలిపి సెల్లెన్ సర్ ఎయిసు అను పర్వతభాగమునకు ఈకాన్స్టాన్ట్ గల శిబిరమును వశపఱచుకొంటిమి. నిన్నటి ఉదయమునుండి యంతవరకు 3500 కంటే అధికముగ తైదీలను పట్టుకొంటిమి.

తీవ్రయుద్ధము

లండను, సెప్టెంబరు 16:— పరానురంగమునుండి రూపరతు విశేషము డిట్లు తెలుపుచున్నాడు:— అదివారముపాను వెయిల్లియొద్ద నున్న బైగర్ అడవియందు అతితీవ్రయుద్ధము జరిగెను. అందు పరానువారు శత్రుప్రతిభుటనను నతిక్రమించి తమపంక్తిని ముందుకు జేర్చిరి. జనరలు మోంజీనుగారు వాసేలవోకు తూర్పున 154 కొండను జయించిరి. మోంజీను అను స్థానము సాయసన్న మాబూస్మకోర్డున మెమికా డెన్ డే యుచివరనుండి 2 కిలోమీటరులవరకున్న స్థానమున నున్నతీవ్ర దేశమైయున్నది. పరానువారు సాస్సీ, జోయ్ హోయలయందు అత్యున్నతముగు 169-క కొండను వశపఱచుకొనిరి. చుట్టును బడియున్న శత్రుక శేబరములను చూడగా శత్రువుల కపరిమిత నష్టము గలిగినట్లు తెలియగలదు. జర్మను లిప్పటికిని జోయ్ పీఠభూమిని స్వాధీనమున గలిగియున్నారు గాని పరానువారి స్థానములను ఎత్తుస్థానమునుండి చూడగలిగి యున్నారు.

ఇంగ్లండు

ఇండియాదిన సమము.

లండను, సెప్టెంబరు 14:— ముందు రాత్రి ఇండియా దినవ వర్ధంతి సందర్భమున ఫ్రెంచిప్రభువుగారు సోఫియాదత్తి పురాకొమారితుకు ఉత్తరము వ్రాయుచు 1914-1915 సంఘమున పశ్చిమరంగమున భరతవర్ష సేనల మహాసేవలను విశేషముగా ప్రశంసించుచు ఇట్లు వ్రాసిరి:— భరతవర్ష సేనలు మొదటవచ్చి నష్టము స్థితు లతిదుర్భరములై యుండెను. భారతీయుల నెట్లో విలివి ప్రధానయుద్ధరంగమునకు దోడ్పడబడి జర్మనువిజృంభణము నాపవలసియుండెను. భారతీయుల యుద్ధవిధానమును, పట్టుదలయు సహనమును వారు భరతవర్ష సముద్రప్రయాణపు బడలికును బాపుకొనకమునుపే ప్రథమ ఈశ్వరయుద్ధమున ప్రస్ఫుటమయ్యెను. సముద్రప్రయాణమయమున వారి నడవడిని చూడ యుద్ధకార్యమునకు వారి కొనగబడిన శత్రు అత్యమోఘ

మై యుండెను. తరువాతి యుద్ధములందు ఇటీవల భారతీయ దళములు ప్రత్యేకముగా కార్యమున జేయుచు విశేష ప్రతాపముతో ప్రవర్తించిరి. భగవద్దేవత సేవకు పూర్వమునుండి యున్న యోధసాంప్రదాయమును వారు నిజపట్టి రని నిస్సంశయముగా జెప్పగలరు. వారిని ఆకస్మికముగా ఉద్ధవజేయునండి అతికష్టకరమగు కాలమున పశ్చిమదేశపు శీతకాలపు కష్టములను భరింపబడి గాని వీరి యుద్ధప్రశంస అత్యంతగౌరవకరమైనదిగ నున్నది. నేను యుద్ధరంగమున ఈ ప్రతాపవంతులగు సేనలతో గలసియుంటిని సంతోషమున గర్వమున బొందుచున్నాను.

లాయిడ్ జార్జి గారు.

లండను, సెప్టెంబరు 16:— లాయిడ్ జార్జి గారి ఆలోచనలు బాగుపడుచున్నది.

ఇటలీ

జకోస్టాపు నైస్వము.

జకోస్టానియాను ప్రత్యేక జాతిగా నెంచవలయునని ఇటలీ వారు నిశ్చయించిరిని స్వారియలోనున్న 'ట్రెస్కుపెట్రీ' కా విశేషమును తెలుపుచున్నది. జకోస్టానియాను సెప్టియా రాజుగా రధిపతిగా నుండును. ఇటలీలో జకోస్టానికు నైస్వము ఏర్పడును.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయనుల నూతనోద్వము.

వాషింగ్టను, సెప్టెంబరు 15:— ఎస్సెస్సీయేటెను ప్రెసు వార్తాప్రచారకసంఘమువారి టెల్లు ప్రకటించిరి:— అధికారవర్గములందు ఆస్ట్రీయను సంది నూతన సందర్భమున అధికారులందఱును ఆస్ట్రీయా యుద్ధమున పీనుచున్నదనియు, ఇప్పుడు నిష్ఫలమగు సందివాదముతో కాలము వ్యర్థము చేయక శక్తిగలిగినంతకొనిదిని సోదరు భావ్య మనియు; తలచుచున్నారు. యునైటెడ్ స్టేట్సువారి కేమైజు చర్య తీసికొనుచో మిత్రులందరితో గలసి వారి కనుకలగును నిధులను పరిపాలించును. ఎల్లప్పుటికిని కలిసి ఏర్పడవలగు వార్తాకారమున నల్లనిగారి ఉపన్యాసమున కడపటి వాక్యము లన్నిటికిని ప్రత్యుత్తరముగ నుండును. "మనము చేయవలసినది ఒక్కటి మాత్రము గలదు. బలము, పరిపూర్ణ బలము, అసంత మగు బలము" అని విల్సను గారు చెప్పియుండిరి.

జర్మనీ

జర్మనీ, బెర్లియము.

లండను, సెప్టెంబరు 16:— బెర్లియము యుద్ధానంతరమునకును తటస్థముగా నుండి జర్మను ఆధినివేశములను తిరిగి సంపాదించుటకు జర్మనులకు వోడ్డుమో బెర్లియమునకు రాజకీయాధికారాన్నికల్పించు యుద్ధానంతరము ఇచ్చెనమని జర్మనులు నూచించిరిని జర్మనీయందు నమ్మబడుచున్నది. జర్మనులు వదిలిపోవుచో మిత్రులందరివారు జర్మనుల ప్రక్కదళములపై బడవలెనుట చేయుటయే జర్మనుల యుద్ధేతమై యుండవచ్చును.

హిట్లర్ బర్గు పంక్తిని విడనాడుట.

పత్రికా వ్యాఖ్యలు.

లండన్, సెప్టెంబరు 18:— బెర్లిన్ లోనుండు ట్రైబ్యూను పత్రికా విశేషము డిల్లు తెలుపుచున్నది:— హిట్లర్ బర్గు పంక్తిని వదలక పోయినది ప్రజలకు సానునయముగా తెలుపవలెనని అధికారులు ఉత్తరువులు జారీచేసిరి. ప్రాంతవర్తన జూటింగు పత్రిక:— పర్వతగోళము తేలు యుద్ధమున జర్మనులు సలుపుట హిట్లర్ బర్గు పంక్తి దగ్గరకాదు.

ఆహార సంక్షోభము.

లండన్, సెప్టెంబరు 18:— ప్రజలు ఆర్థిక సౌకర్యముల లేమి అభివృద్ధి లగుచున్నారు. ఆహారము చాల దుర్భిణియందున్నది. ప్రజలకు తిండి చాలకుండుటజేసి అపాయకరమగు స్థితియందున్నారు. ధరలు భారముగా పెరిగిపోయినవి. కర్మకరుల ఆరోగ్యస్థితి చాల బలహీనముగను, ఆపాయకరముగ నున్నది. వీరికి ఎక్కువ మాంసమును, ఉరలగడ్డలును కావలయును. ఇజారుల ధర 15 రెట్లు పెరిగినది. పూర్వము 4 మార్కులకు దొరుకునది యిప్పుడు 60 మార్కులకుగాని దొరుకుటలేదు. దీనినితోడు పూర్వము మన్నెడు కాలముకంటె చాలతక్కువకాలము మన్నుచున్నది.

దీనిని బాగుచేయుటకుగాన వీలులేదు. ప్రషియా రాజ్యపు నియోజకవర్గమునుగూర్చి ప్రజలు మండిపడుచున్నారు. వర్తక సంఘములపై (ప్రేమయూనియనులు) సాంగ్రామికతేజా పరిశీలనలును, నైతిక కాపవాధికారులను ఎక్కువ అధికారమును చెలాయించుచున్నారు. ఈ ప్రకారముగ 12-వ తేదీని ఇంపీరియలు చాంసెలరు హర్టిలింగు ప్రభువుగారిలో వార్తాసాంఘిక ప్రతినిధులు నివేదించుకొనిరి. శత్రువులు బలహీనులగుటచేతను వారి ప్రయత్నములన్నియు భగ్నమగుటచే ఇప్పుడు ఆచూకలముగ సంధి తేసికొనట ఉచితముగ నుండగలదని ప్రతినిధులలో ప్రధానవర్తక తెలియజేసెను. రాజకీయ నాయకులను, ముఖ్యసేనానియు ఇట్టి సంధికారకే ప్రయత్నించుచున్నారని హర్టిలింగు ప్రభువు ఆశయమొసంగెను. విజయములగూర్చి వీరందరును విముఖులుగ నున్నారనియు తెలియజేసెను. అప్పుడనావునువారు సమాన నియోజక హక్కును అంగీకరించినచో దానిని కర్టుజేసెదమనియు (హవును) తెలిపిరి. సమావేశపు హక్కును హార్టిలింగు, తేజాపరిశీలనగూర్చియు మరల యోచింపబడునని వేరీయ కార్యదర్శి వాక్ వార్తార్థుగాను తెలియజేసిరి. ఇంతకుంటె ఎక్కువ ఆహారము లభించుటనుస్సాధ్యమని ఆహార సందర్భాధికారి వాక్ వార్తార్థుగాను నడివిరి పాలు, కొవ్వునొరుకుటకై కొన్నాళ్లు మాంసాహారము లేకుండగ జరుగవలయుననియు నడివిరి. నిరుటికంటె ఈసందర్భము చాలపాడుగనన్నది. ధాన్యము మాత్రము నూటికి 15 వంతుమాత్రము బాగుండెను. గుమ్మలకు బదులుగా మరి దేనినైన వాడుకొనవలయునని రాజ్యాంగకార్యదర్శి వ్యాకర్ వాక్ వార్తార్థిగాను తెలిపిరి. పనిచేయుగంటలకు తగ్గించువిషయమై యోచించెదమని యుద్ధకార్యాలయపు యుద్ధోగి కర్టుల బ్రాం గారునడిపిరి. కాని గనులపనిషయమై ఏమియుచేయ వీలులేదు. ఆహారము, పనికాలముగూర్చి సుంత్రిపుంగవుడు నడిపినదానినిచూడ స్థితిగతులన్నియు ఆహారముగను, ఆకాభంగముగనున్నవని సాంఘికవాది ప్రతినిధి లీజెను గారు తెలిపిరి. కర్మకరులు ప్రస్తుతపు గంటలప్రకారము పనిచేయజాలరు.

విమాన కార్యములు.

లండను, సెప్టెంబరు 15:— విమానమంత్రినగమువాటిల్లు ప్రకటించిరి:— నిన్నటిదినపు ప్రకటనమున యుద్ధరంగమున బొంబులను వేయుటయే గాక ఈక్రింది కార్యములను జరుపబడినవి:— మెట్టు సాట్లక్ మోద రెండు పర్యాయములు ముట్టడిసరిపిరైలువే స్థానముమీదను, మర్కుసాపుమీదను, విష వాయునిర్మాణస్థానములమీదను పైనికలిగియున్నవిమీదను నూటిగ బొంబులను వేసితిమి. జూలే విమానాలయమున జయప్రదముగ ముట్టడించితిమి. నిన్నటిరాత్రియంతయు మెట్టు సాట్లకు, కోర్స్ లీను, ఎక్ రేంజిసార్ బర్క్లెక్, కెయిసర్ లాటెరిక్ అను స్థానములను, ప్రస్కాటి, జూలే స్థానములందలి విమానాలయములను తీవ్రముగ ముట్టడించితిమి. మెట్టు సాట్లకు, కోర్స్ లీను స్థానములందు ముఖ్యముగా రైలువే నిలకుములపై నూటిగ బొంబులనువేసి మెట్టు, కెయిసర్ లాటెరిక్, సార్ బర్క్లెక్ స్టేషనులయందును, ప్రస్కాటి విమానాశయమునందును అగ్నిగల్గించితిమి. నేడు ప్లట్ గార్డుపై జయప్రదముగ బొంబులనువేసితిమి. 8 బ్రిటిషు విమానములు కనబడుటలేదు. ఈవిమానవాడియందు 20 శత్రువిమానములతో పోరు గలిగెను. ఇందు 2 నుమేము ధ్వంసముచేసితిమి. బ్రిటిషు విమానములన్నియు తిరిగి వచ్చెను. 24 గంటలలో 27 టన్నుల బొంబులను వేసితిమి.

బెర్లిను నగర పాలకసంఘము.

ఆంధ్రవాం, సెప్టెంబరు 16:— బెర్లిను నగరపాలకసంఘ సభయందు సాంఘికవాదులు ఆకలితో మాడ్చుచుండు ఆహారనియమములను గూర్చి మొఱపెట్టుచుండిరి. అప్పుడధిక సంక్షోభము ప్రబలెను. యుద్ధము ముగియవలసిన సమయమయ్యెనని యొక ప్రకటనము చేయబడగ సభ్యులు అత్యుత్సాహముతో కరతాళముల వాయించిరి.

నీటిపన్ను వృద్ధిచేయబడుట

చేబ్రోలు రైతుల ఆక్షేపణ.

హిన్నూరు, సెప్టెంబరు 18:— చేబ్రోలు రయతుల మూలసంఘము సభ చేసి నీటిపన్ను వృద్ధిచేయు నూతన సందర్భమున ఆక్షేపణను ప్రకటించి ఈ నూతన అన్యాయమును దుర్భిరమున గనుకను, ఇందువలన అపూర్వ అసంతృప్తియు, అనవసరాంతోషమును గలుగున గనుకను దానిని వదలకొనవలెనని ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించిరి. (తంతివలన)

యుద్ధవివరణము.

వివిధరంగములలోని యుద్ధములను గూర్చి పరిశీలన చేసేవారమున వివరించిన విషయములు ఈనెల 16-వ తేదీని పిమ్మలా నిల్లు ప్రకటించబడినవి: ఇప్పుడు విజయము మనకుని శ్వేయముగ కలిగి తీరును. బెర్లినునగమును పట్టుకొన గలుగుదుమని గూడ నిశ్చయముగా చెప్పవచ్చును. జర్మనుల సేనాబలమును చూచినచో నిది యుద్ధము కాకపోదు. పశ్చిమరంగమున నుమారు 190 జర్మను డివిజనులు మాత్రమే యున్నవి. డివిజనుకు 1850 మంది తుపాకులవారు మాత్రమే గలరు. చాల పటాలములలో 4 కంపెనీలు లేవు. 3 పటాలములు మాత్రమే యున్నవి. పశ్చిమరంగమున జర్మను సేనలోని తుపాలవారు 11 లక్షల మంది మాత్రమే గలరు. 18 ఏడ్ల ఈసేనావారు 4 1/2 లక్షలమంది ఈనెలలో వచ్చెదరు. రష్యులండి రుక్మిందరును గాయములు కుదిరినవారు కొందరును జర్మనీలో పనులలో నుండి పంపబడినవారు. నుకొందరును నుండురు. జర్మనుల మొత్తము నిలవనైన యంతకంటె మరేమియునులేదు. గత రెండుమాసములలోను 250 సాయుజ్య జర్మనులు తలవడిరి. వారికి నష్టము హతులు త్తులు 5600 మంది బండిలు 2000 మంది. ముందు రెండునెలలలో గూడ వారికి నష్టమంతకంటె సేమియును తగ్గదు. ఈ రీతిగా యోధసంఖ్య జర్మనులకు త్తులునూచకముగా నున్నది. వారిసేనలో విధేయతయును చైర్య శైర్యములును నుతగ్గి పోయినవి. వారికి యజమానులయందు విశ్వాసములేదు. రజము చేయదగిన స్థితిలో లేరు. తాము బలహీనులమని గ్రహింపబడుచో సామగ్రిలను వదిలి యూరక ఎవ్వరును పారిపోవ నంగీకరించరు. జర్మనుల దౌర్బల్య మింకను హెచ్చుగలదు. మిత్రులందరిబలము క్రమక్రమముగ హెచ్చుచున్నది. మిత్రులందరి యోధసంఖ్య చాల హెచ్చుగానున్నది. వారిచైర్య నుత్సాహము. జర్మనుల పలాయనము మిత్రులందరి కనుకూలుగాని విజయము మిత్రులందరి హస్తాంతము కాగలదు.

బొంబయిలో కల్లు సారాయి మున్నగు మద్యపానముల వర్తకము:— కల్లు, సారాయి మొదలగు మద్యపానముల చిల్లర వర్తకము, చిల్లర వర్తకపు హక్కులలో బొంబయి దొరతనమువారు కొన్ని మార్పులు చేసిరి. ఈ మార్పులవలన కలిగెడు జాస్తి లాభపు ద్రవ్యము ప్రారంభ విద్యా వ్యాపకమునకును, పరిశుభ్రతా వ్యాపకమునకు వ్యయపరపబడుటకు గూడ నిశ్చయింపబడినది. వచ్చిన జాస్తి లాభపు ద్రవ్యములో నూటికి 75 వంతున పల్లెలలో ప్రారంభ విద్యా పాఠశాలలు తెలుపుదును, ముగిసిపోయిటి నగరములందును బొంబయి నగరముందును ప్రారంభ విద్యా పాఠశాలలు తెరచుటకును ప్రారంభ విద్యా పాఠశాలలో జాభ్యాయుల నెలవేతనములు చేయబడుటకును, నిచ్చు జాతుల వారికి నైకమిచ్చి విద్య గలుపుటకును (త్రెయినింగు స్కూలు) ప్రారంభ విద్యాపాఠశాలలోపాఠ్యాంశములకు ధనసహాయ మొనగుటకును వేచింపబడుటకు తీర్మానింపబడినది. మూలముగావచ్చు లాభములో నూటికి 50 వంతున రాబోవు మూడు సంవత్సరములలో ప్రారంభవిద్యా పాఠశాల భవనములు నిర్మాపించుటయందును, ప్రారంభవిద్యా పాఠశాలలోపాఠ్యాంశముల తెలియనింగు పాఠశాలాభవనములు నిర్మించుట యందును ప్రారంభవిద్యా పాఠశాలలోపాఠ్యాంశములకు కలవు భత్యములు ఇచ్చుటయందును వ్యయపరపబడుటకు తీర్మానింపబడినది.

నోటీసు.

ఉయ్యారు యస్టేటు జమీందారు గారికి, ఏలూరు, బెజవాడ, గుంటూరు, నూజివీడు, ఆగిరి పల్లి గ్రామములలో యుండుకున్న బంగళాలు భోజులు భాగ్యింపలములు 1918-వ సంవత్సరము నవంబరు నెలాఖరులోగా విక్రయించదలచి యున్నారు. గాన కావలసినవారలు వేలమువేయ రోజుకు రాకొరడమైనది.

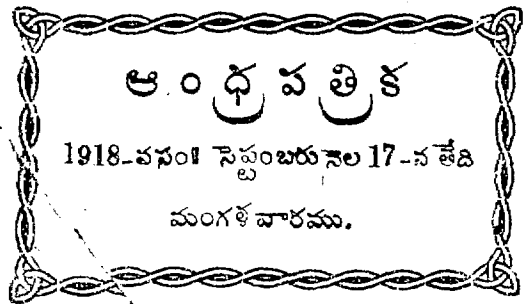
ఏలం యే.జేదిన వేయునది తప్పీలు వెనుక నుంచి తెలియపరచడ మవును. సదరు ఆస్తుల విషయములు తప్పీలు కావలసియున్నయెడల జమీందారుగారికి చూజూరు ఆఫీసుకువచ్చి గాని, వ్రాతమూలముగా వారికి వ్రాసిగాని తెలుసుకొనవచ్చును.

V. E. H. Office. M. APPA ROW,
NUZVID. For Zamindar.

గోదావరి కృష్ణజిల్లాలనుండి కొంత సరకును తెప్పింపవచ్చునని తెట్టిగారు చెప్పినారు కాని ఆజిల్లా కలెక్టరులు సరకునుపైకి ఎగుమతి చేయ వలదని యుత్తరువుచేసిరిట. ఇంతేగాక సివిలుసప్లయను డైరెక్టరుగారు కూడ రైలుబండ్లను సప్లయ చేయించుటలేదట. బియ్యపుబస్తాలను, కృష్ణగోదావరి జిల్లాలనుండికంటే పూరి, కటక్ ప్రజాకములనుండి తెప్పించినచో రైల్వేఖర్చులు ఎక్కువగునని డైరెక్టరుగారితో మనవి చేసికొనగా ఆయన రైల్వేబోర్డువారికి కటక్, బెంగాలునుండి ఎగుమతియగు బియ్యపుబస్తాలకు మామూలుకంటే సగముచార్జి చేయవలె నని రిలీతి సంపిరట. రాయపేటలో పోలీసువారి సహాయముతో పెంటుథామను హంటునుండి వార్ధనాధిపతితెట్టి యను నొక బియ్యపువర్తకుడు రిలీ బస్తాలబియ్యమును తెప్పించెట. రావుబసాద్దరు జి.నారాయణస్వామి తెట్టిగారు, దీవిజనులు కమిషనురులును పోలీసు అధికారులును రాయపేట, మిర్జాపేట మొదలైన ప్రజాకములలో తిరుగుచు వర్తకులను దుకాణములను తెరవ వని ప్రోత్సహించుచున్నారు.

ప్రకటన

బందరులో యిదివరకు ఏజంటుగా నున్న గంధం వీరయ్యనాయుడుగారు యిప్పుడు ఏజంటుగా లేరు. వారికి నే చెరుకువాడ నరసింహము గారు ఏజంటుగా నియమింపబడిరి. గాన, యిక ముందు చందాదారు లందరును తమ బాకీచందాలను అడ్వాన్సుచందాలను నరసింహముగారికి చెల్లించవలయునని కోరుచున్నాము. వీరయ్యనాయుడుగారికి చెల్లించినచో మేము బాధ్యులము కాజాలము. —వ్యవస్థాపకుడు.

కూలి జనాభాలు

ప్రస్తుత కాలమున ఆహారపదార్థముల ధర లపరిమితముగ పెరిగియుండుటయు, ప్రజల ఆదాయము అత్యల్పముగ నుండుటయు మన దేశస్థితి గతుల నారసిన వార్తలైతే ప్రస్తుతము కాక మానదు. ఇందుమూలమున జనుల పడరాని కష్టముల ననుభవించుచుండుట మనము కన్నులార గాంచుచున్నారము. ప్రభుత్వమువారు జన సామాన్యముయొక్క ఆదాయము కనుగొన వలె ననెడి యిద్దేశముతో కూలి జనాభాలను కొంత కాలమునుండి సంస్థిపరచుచుండిరి. కావున “ప్రతి మండలమున గాని, యేకప్రదేశమున గాని ప్రమాణములైన ధరలను తెలిసికొని, వీనియందు, తాత్కాలికములు గాక, శాశ్వతములగు మార్పులను గ్రహించు”టకై ఈజనాభాలు గైకొనబడుచున్నవి. ఈ విధముగ 1916 వత్సరమున గూడ నీలెక్కలు తీసికొనబడెను. మన చెన్నరాజధానియందీ విషయమున దెలిసికొనబడిన లెక్కలు సరిగ నున్నవో లేవో పరిశీలించుటకు కరూరు సబుకలెక్టరుగ జె. గ్రేగారిని ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి. చెంగల్పట్టు, దక్షిణార్కాటు తంజావూరు, మలబారు మండలములలో తమ పరిశోధనముల సలిపి, అచ్చటి వ్యవసాయపు కూలీల ఆదాయమును కనుగొని, పంచముల అధికస్థితిని గ్రహించి అందలి లోపముల దొలగించుటకు వలయు సూచనల గావింపవలసినదని గ్రేగారికి ప్రభుత్వమువారు తీరు ప్రెసంగియుండిరి. తదనుగుణముగ వీరు పరిశీలనము జరిపి, తత్ఫలితముల నొక నివేదిక రూపమున ప్రభుత్వమువారి కందజేసిరి.

సారిశ్రామికా స్థానములగు పట్టణముల యందుగాని, వ్యవసాయమే ప్రధాన జీవనోపాధి గాగల పల్లెలయందుగాని కూలిమిగుల స్వల్పముగ నుండి, జీవితోపసరములకైన జాతున్నదని యెల్లరు సంగీకరింపక తప్పదు. కూలియొక్క అధమ పరిమాణదశయు, ఉన్నత పరిమాణదశయు నందలి లెక్కలయందు వివరముగ దెలుపబడినవి. ఎచ్చట నైనను నిపుణతలేని పనివాడు కనీసపు కూలిని, నిపుణుడగువాడు అత్యధికముగ కూలిని బడయుట సహజము. మొదటి తరగతివారి సంఖ్య అత్యధికముగ నుండుటయు, రెండవ తరగతివారి సంఖ్య అత్యల్పముగ నుండుటయు కూడ సహజమే!

కావున, మనము ప్రజల కూలిని నిర్ణయించితప్పు లమున వారి స్థితిని గనుగొనునపుడు మొదటి తరగతి వారికి లభించు కూలి నే పరిగణించుట న్యాయము. ఇక నొక విషయము. పల్లెలయందు కంటే పట్టణములయందు కూలి అధికముగ నుండును. ఇందుచే పట్టణమునందలి కూలి వాంఛు తమ పల్లెటూరి సోదరులకంటే నెక్కుడు సౌఖ్యము ననుభవించుచున్నారని తలంపజనదు. పట్టణములలో జీవితపరిమాణము హెచ్చుగ నుండుటచే, జీవితము కూడ నెక్కుడు వ్యయదాయకముగనే యుండును. ఇంతేగాక, కొన్ని పట్టణములయందును, కొన్ని పల్లెలయందును కనీసపు కూలి యంతకు పూర్వముకంటే తగ్గిపోయినదని జనాభావలననే తెల్లమగుచున్నది. మొత్తముమీద కూలి అభివృద్ధి జెంచుచున్నదని అంగీకరించినను, అంతమాత్రముననే ప్రజల స్థితి మిగుల తృప్తికరముగ నున్నదని తలంపరాదు. సాధారణముగ కూలి ధనరూపమున నుండుట చేతను, వస్తువుల ధరలు హెచ్చుటచేతను కూలి కూడ తదనుగుణముగ వృద్ధిజెందిననేగాని ప్రజలు యథాస్థితియందుండజాలరు. ఆధునికజీవనావసరముల కనువగు వ్యయముపోవు, ఇంకను కేషించు నట్లు కూలి లభించునని కూలీల అధికస్థితి సంతృప్తి దాయకముగ నున్నదని చెప్పనవసరము లేదు. కాని, అట్టి పరిస్థితి లీ దేశమున నెచ్చటను గాన రాకున్నది. మరియు, మన కరెన్సీ విధానము నందలి లోపమువలన ధనముయొక్క విలువ తగ్గుటచే, పూర్వముకంటే కొంచె మెక్కుడుదాయము వచ్చుచున్నదను విషయము సంతోషకరము కాజాలదు. ఈ విషయముల నన్నిటిని గ్రహించినయెడల జనసామాన్యముయొక్క కూలి మిగుల నల్పముగ నున్నదని పుష్టము కాగలదు.

గ్రేగారు మూడు విషయముల గూర్చి పరిశీలించిరి. అవి యేమనః— (1) తీసికొనబడిన జనాభా సరిగనున్నదా? (2) అది కూలీల అధికస్థితిని తెలుపకలదా? (3) అందు అభివృద్ధి వలయు సూచన లేమి? మొదటివిషయము గూర్చి గ్రేగారు సదభిప్రాయమునే యొసంగిరి. ఈజనాభా లెక్కలు మొత్తముమీద సరిగనే యున్నవని వీరు దెలిపిరి. రెండవ విషయము గూర్చి, యీ భాలు కూలీల అధికస్థితిని తెలుపుటకం రింపవని గ్రేగారి అభిప్రాయము. ముక్తరు కూడ ఈ అభిప్రాయముతోడ విం చెను. ఇవి కొంతవరకు తోడ్పడున బోధువారి యిద్దేశము. కాని, మేము ముఖబోవు విషయములబట్టి యీ జనాభా విధానమున లోపము లనేకము లుండ, ప్రజాస్థితిగతుల గనుగొనుటకు సహాయకా గావని తెల్లము కాగలదు. ఇప్పుడు మూడవ విషయము గూర్చి చర్చించుటవసరము. ప్రతిమండల మొక యేకఖండముగ పంపిడి, యీ జనాభాలు గైకొనబడినవి. శీతోష్ణస్థితియందును, భూసారమునందును ననేక విషయములయందును వ్యత్యాసము పెద్ద మండలము నేకఖండముగ తలంచుట నీ లెక్కల యాధార్యము తగ్గిపోవుచు కావున నీ జనాభాల కొక తాలూకా నేకముగ గ్రహింపవలెనని గ్రేగారు సూచించి విషయమును రివెన్యూబోర్డువారు బలక కాని, ఒక తాలూకాలోనే పల్లము, భూము లుండుటచే తాలూకాకంటేరు ప్రదేశమునే యేకఖండముగ తీసికొను మని ప్రభుత్వము వారొసంగు సూచన మంగీకరించుచున్నాము. ప్రదేశ మొ

ల్యము గల్గియున్నను, ఎంత సంకుచితముగ నున్నను అం దేకపరిస్థితులుండుట మాత్ర మత్యవసరము. ఇక ఆగస్టు సాధారణమాసముగ పరిగణించి, రాజధానియందంతటను ఆ కాలముననే కూలి జనాభాల సేకరించుట సందర్భముగలేదని గ్రేగారు ఉపాహారణ పూర్వకముగ నిరూపించి, మండల పరిస్థితుల బట్టి సాధారణమాసమును నిర్ణయింపవలె ననియు, తద్విషయ నిర్ణయము మండలాధికారులచేతులలో నుండవలెననియు గ్రేగారు తెలిపియుండిరి. ప్రభుత్వమువారిది సమంజసముగ నున్నదని తమ అభిప్రాయమును వ్యక్తీకరించిరి. కాని ఈ విషయమున అధికారులు నిర్ణయించిన యొక సాధారణ మాసమునుబట్టి వర్తించుటకంటే, సంవత్సరముపొడవునను జనాభాల గైకొనినయెడల మంచిఫలితము లొనగూడునని మాయుద్దేశ్యము. ఇది కార్యాచరణములోనికి దెచ్చునపుడు కష్టముగనే యుండును. కాని నిష్పక్షపాతమునకును, వాస్తవస్థితి తెలియుటకును ఈ పడిన కష్ట మొక లెక్కలోనిది కాదు. మరియు, రివెన్యూ ఇన్ స్పెక్టరులు వంపు లెక్కలు రివెన్యూ బోర్డువారి కందజేయుటకు పూర్వము తహసీల్దారువలన పరిశీలంపబడిన యెడల అందలి లోపములు తొలగిపోవు నని గ్రేగారు సూచించిరి. రివెన్యూ బోర్డువారు, వీనిని కలెక్టరు ఆఫీసులో పరిశీలించవలె నని అభిప్రాయపడిరి. ఈరెండు అభిప్రాయములతో నేకీభవించక ఒక ఐ. సి. ఎస్. ఉద్యోగిని గాని, ఒక డిప్యూటీ కలెక్టరునుగాని ఈ విషయమునకు ఆమోదములు నియోజింపవలె నని ప్రభుత్వమువారు దెలిపి యుండిరి. ఇక, యీ జనాభాల తీసికొనునపు డొక కుటుంబమునందలి యజమానుని కూలిని మాత్రమే తెలిసికొనుట న్యాయము కాదనియు కుటుంబమునందలి వ్యక్తుల రాబడినంతను గైకొనుట సమంజస మనియు గ్రేగారు నుడివియుండిరి. ఇది కార్యాచరణము కాదని బోర్డువారు బలికిరి. వీరి అభిప్రాయము నోడ కూడ నేకీభవింపు సుగల

యోగింపవలె నను సూచన రివెన్యూబోర్డు వారి ఆమోదమును బడయలేదు. ప్రస్తుత మున్న ఉద్యోగియులతో నిట్టి ఘనకార్యమును నిర్వహించుట దుస్సాధ్యమని వారు వాదించిరి. ఈ జవాబు ఉపయోగకరమగు నెట్టి విషయమును బెలుపకున్నను, అయిదు వత్సరముల కొక పర్యాయము జవాబును జరపువద్దతిని మార్చుటకు తాముగీకరింపమని ప్రభుత్వము వారు వెల్లడించిరి. కాని, నిజస్థితిగతుల నాలయములకు, మేమింతకు పూర్వము తెలిపిన రీతిగ, ప్రప్రథమమున నికరమగు లెక్కలవసరము. బోర్డువారు తెలిపినటుల నిట్టి కార్యనిర్వహణమునకు వలయునంతమంది యుద్యోగులు లేనందున, అధికారులును, అనధికారులును గల యొక సంఘమును నిర్మించి, వారి నొక సంవత్సర మంతయు ఈ కనికే వినియోగింపు డని నియోగించుట సందర్భము. ఇందుమూలమున ప్రజలస్థితి నెరిగిన అనధికారులును, వేలు దృక్పథముగల అధికారులును సమ్మేళనమగుటచే వాస్తవము చాలవరకు బయలుపడెదల గలదు. ఈ విధముగ నే గాని వేలువిధమున ప్రజల ఆర్థికస్థితిని గ్రహించుట దుస్సరము.

చెన్నపురి దోపిడి: మద్రాసు మెయిలుపత్రిక

చెన్నపురి దోపిడికి, రాజకీయ సంబంధమును ముడిపెట్టవలెనని, మద్రాసు మెయిలుపత్రిక తన శక్తిసంతను వినియోగించియు, ఫలముగాంచలేక బోయెను. నిన్నటి పత్రికలో, ఇటీవల జరిగిన అల్లరులయందు రాజకీయబీజము లేదని, స్పష్టపరుపబడెను. కాని, మెయిలుపత్రికకు కలిగిన ఆశాభంగము నాపుకొనలేక, నూతన సిద్ధాంతము నొకదానిని ప్రతిపాదించినది. అల్లరులకు సన్నిహితకారణము, ఆహారపదార్థముల హెచ్చుధరలే యని, మెయిలుపత్రిక అంగీకరించినది. తమ సొత్తును కాపాడుకొనుటకు స్వరాజ్యవాదులు చూపుచున్న ఆతురతను బట్టి, స్వరాజ్యవాదుల ప్రోద్బలముచే నీయల్లరు లంకురింపలేదని, మెయిలుపత్రిక నిశ్చయించినది. కాని, కలనరమున కంతకును మూలకారణము మాత్రము అతివాదుల యుపన్యాసములును వ్రాతలేయని, యీ పత్రిక తన బుద్ధిచాతుర్యముచే కనిపెట్ట గలిగినది. అతివాదులు, ప్రజాసామాన్యమునందు మూడు వత్సరములనుండియు, నొకవిధమగు అసంతృప్తిని రగుల్కొల్పిరట. రైల్వే ప్రయాణము గూర్చియు, విద్యావిధానము గూర్చియు, కరీక్షలలో ఏటేట విద్యార్థులకు గలుగుచున్న అపజయముల గూర్చియు, ఉద్యోగముల గూర్చియు, నింక ననేక విషయముల గూర్చి జాతీయవాదులు ప్రజలలో నుద్బోధము గావించుచు, ప్రస్తుత పరిస్థితులగూర్చి నసంతృప్తి ప్రబలునటుల ప్రజాసామాన్యమును పురికొల్పుచున్నారు. ఈ యసంతృప్తియే క్రమక్రమముగ బెరిగి, తుదకు అల్లరులక్రింద పరిణమించెనట. అందుచే, న్యాయశాసనము ననుసరించి, శాంతికి భంగము కలిగించిన దుండగీంద్రుని శిక్షించుట అవసరమయినను, నేరములో కొంతభాగము ప్రజాసామాన్యమునందు ద్రోహము గలిగించిన విద్యార్థికుల వై నిలిచియున్న దని, ప్రభుత్వమువారికి మెయిలుపత్రిక చెబుచున్నది. మెయిలుపత్రిక మేధాశక్తి నిరుపమానము! ప్రజాసామాన్యమునకు తమ స్వత్వముల గూర్చియు, తమ విధ్యుక్తము గూర్చియు, విద్యార్థికులు ప్రబోధము గావించిన

దోషముచే, మద్రాసులో అల్లరులు ప్రారంభమయ్యెను. కావున ప్రజాసామాన్య మెల్లప్పుడును మూఢభ్రష్టియల దుండునని, ఎట్టి యిబ్బందులను కలుగనేర వని, మెయిలుపత్రికా భిప్రాసుము గాబోలును! మెయిలుపత్రికా తర్కక్రడాని ననుసరించుచో, ప్రస్తుత యశాంతికి ప్రబలమగు మూలకారణ మింకొకటి గలదు. భారతీయల కాంగ్లవిద్యను నేర్చుక బోయినచో, అల్లరులకు కారకులగు విద్యార్థికు లింతమంది ప్రబలియుండ కుండెడివారు. అందుచే, ఆంగ్లేయభాషను భారతీయులకు నేర్పవలయు నని పట్టు బట్టిన మెకాలే గారును, మద్రాసు విద్యాలయమును స్థాపించి విద్యార్థికు లనేకులు తయారగుటకు కారణభూతులగు విద్యాశాఖాధికారులును గూడ, నీయల్లరులకు బాధ్యులు గావలసియుండును! మెయిలుపత్రిక తన యవివేకమును గ్రహించుగాక.

బొంబాయి ఆంధ్రుల సభ

ఒక బొంబాయి ఆంధ్రుడు బొంబాయి క్రాని కలుపత్రిక కిటుల వ్రాయుచున్నాడు:

“ఆంధ్రులసభ నొకదానిని నమావేశపరచు పత్రావళి కీర్తిశేషులగు రామయ్యధర్మాజీమామిడు గారు 1904-వ సంవత్సరమున మొదట నూచించెను. కాని ఆతని ప్రయత్నములు, తగిన తోడ్పాటు లేకపోవుటచే, విఫలమయ్యెను. 1915-వ సంవత్సరమున, బొంబాయి రాజధానిలోని ఆంధ్రులకు స్వయంవికాస ముదయించి, తమ యభ్యుదయమున కవసరమగు విషయముల గూర్చి చర్చించుట కొకసభను జరుపనిశ్చయించి, పార్లామెంటు, గంగులు గార్ల నిరుపమానోత్సాహముచే, 1915-వ సంవత్సరమున ఒక నమావేశము జరుపబడెను. ఆ సభ జయప్రదముగ జరిగెను. కాని, మూడు వత్సరములు గడిచినను, రెండవ సభ జరుగకుండుట శోచనీయము. మద్రాసు శూన్యతీరవాసులగు ఆంధ్రులు, తమ యభివృద్ధి కొరకు కృషిసలుపుచు, జయముగాంచుచున్నారు. ప్రత్యేకరాష్ట్రము, ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము సిద్ధిపవలయు నని వారు గావించుచున్న ఆందోళనము నువ్వక్తమే. మిగిలినవారందరును ముందంజవైచుచుండగ, మనము మాత్రము వెనుకబడెదమా? విద్యావ్యాపకము, పర్యటనవిశాసము, బాల్యవివాహనిరసనము, స్త్రీవిద్య మొదలగు సమస్యలను మనము పరిష్కరింపవలసి యున్నది. ఈ సమస్యల గూర్చి చర్చించుటకు, సభను జరుపుట అత్యవసరము. సభను నిలిపి వేయుచున్న కొలదియు, ఆంధ్రుల లాభక్షేమములకు భంగము నాట్లుచుండును. అందుచే వెంటనే కార్యమునకు గడంగవలయు నని, బొంబాయి ఆంధ్రులకును, ముఖ్యముగ ఆంధ్రనాయకులకును, నేను విన్నవించుచున్నాను. ప్రభుమాండ్రమహాసభను 1915-వ సంవత్సరములో బొంబాయి పట్టణము జరిపి యుండెను. 1918-వ సంవత్సరమున బొంబాయి నగరము తన విధ్యుక్తమును నెరవేర్చు కుండునా?”

బొంబాయి ఆంధ్రులు వెంటనే మేల్కొని రెండవ నమావేశమును త్వరలో సమకూర్చెదరుగాక. వారి నీ విషయమై ప్రబోధించి, ఆంధ్రరాష్ట్రవాదులు వారికి చేయుత నొసగ గోరుచున్నారు. ఆంధ్రప్రబోధ మన్ని రాష్ట్రములందును సిద్ధించునని, ఆంధ్రుల సత్వరాభివృద్ధిని గాటముగాగ కొనవారి తీరును. నిరంతరకార్యదీక్షయే, ఆంధ్రోద్యమసాధనమునకు ముఖ్యసాధన ముటకు సందియము లేదు.

హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యము

కలకత్తాలో జరిగిల అల్లరులలో, మహమ్మదీయులకును, హిందువులకును కొంత సంఘర్షణము గలిగెను. కాని, హిందూ మహమ్మదీయ సమస్యకును, అల్లరులకును ఎట్టి సంబంధమును లేదు. అజ్ఞానము, భావోద్వేగమే, పోరాటములకు కారణము. ఉభయసంఘములకును వైరుధ్యము బెరిగి, బక్రీను మొహరము వండుగలలో కలతల కెడ మియ్యకుండునటుల, కలకత్తాలోని హిందూ, మహమ్మదీయ, మార్వారీ ప్రముఖులు, ఉభయసంఘములును సఖ్యతతో మెలగవలయునని విజ్ఞాపనను ప్రచురించుట సంభావ్యముగ నున్నది. హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును, నానాటికి సఖ్యము దృఢమగుచున్నది. ఉభయములును, ఏకాశయములతో కృషి సలుపుచున్నారు. అట్టితేటి ప్రముఖు లెల్లరు గలసి, ఎట్టి మనఃస్వర్థమును చెరుగకుండ, కృషిసలుపుట భావ్యము. హిందూ మహమ్మదీయ ప్రముఖులు గొందరు గలసి ప్రభుత్వము వారిని సందర్శించి, అల్లరు లెవ్వియు జరుగకుండ అధికారులకు తోడ్పడెదమని అభయ మొసంగిరి తెలియుచున్నది. ప్రభుత్వమువారును తగిన ఏర్పాటుల గావించితిమని తెలిపిరి. ఇపుడుభయ సంఘములకును బెరుగుచున్న సఖ్యము శాశ్వతముగ నిలుచు గాక యని కోరుచున్నారు.

హార్నిమనుగారి ఉపన్యాసములు

హిందూదేశపు రాజకీయాభివృద్ధి కధికముగ తోడ్పడిన వారలలో బొంబాయి క్రానికలు పత్రికాధిపతి యగు హార్నిమనుగారి నామము శాశ్వతముగ నిలిచి యుండుననుటకు సందియము లేదు. రాజకీయ హరిస్థితులలో సంద్విగతుడగు మేతెంచి నపుడు, హార్నిమనుగారు బొంబాయి క్రానికలు పత్రికను చేపట్టి, జాతీయోదయములను నిర్భయముగ వెలిబుచ్చి, దేశమునందనూనముగ ప్రబోధమును కలిగించిరి. వారి యుపకారమును, దేశమెన్నడును మఱువ జాలదు. వారి ముఖ్యోపన్యాసములును, వ్రాతలును, ఇపుడు పుస్తకరూపమున ప్రచురింపబడినవి. ఈ గ్రంథము, అధికారవర్గము వారి కంకితము జేయబడినది. ఆచిలసెాయి, సరోజినీదేవి, సయ్యదు హుసేనుగార్లు, హార్నిమనుగారి సుగుణములను కీర్తించుచు, గ్రంథారంభమున వ్రాసిరి. ఈ గ్రంథ పఠనము జాతీయవాదుల కత్యుత్సాహకరముగ నుండగలదు. హార్నిమనుగారి యుపన్యాసములు, బ్రిటీషు జాతివారి స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నమునకు నిదర్శనముగ నున్నవి. ఈ గ్రంథము బొంబాయియందలి లక్ష్మీదాసు అందు కంపెనీవారిచే ప్రచురింపబడెను. భారతీయ లీ గ్రంథపఠనముచే లాభము పొందెదరు గాక.

క్రొత్తగల్పిత పాశ్చాత్యమగళమపు:— క్రొత్తగల్పిత పాశ్చాత్యమగళమపు కళేబరమొడి కలకత్తాలో ముట్టుతేను 85 వ గృహపునాకిటిలో పోలీసువారి కగపడినది. అదిడమెడమట్టు పేలుకొండుటచే సురపోతుబడి చంపివేయబడినట్లు పోలీసువారు గ్రహించిరి. చివ్ల తల్లిని కనుగొనుటకు పోలీసువారు భోగట్టాను చేయుచున్నారు. ఇంకవల కడకు పట్టుపడలేదు.

కలకత్తాలో దోపిడుగు:— చి. చక్రవర్తి గౌ. ఫహూ హు, గౌ. అయిలు కాసిం, హార్నిమనుగారి అవారుడు, బాబు పాడు తిరాజుజయ్య, దోబీప్రసాదుకయితను గార్లు మరొకొందరు కార్యరీత్యాకాసంఘప్రధానసభ్యు డగు గౌ.పిలగు గారిని పోలీసు కమిషనరు క్లాక్ గూని సందర్శించిరి. తొందర అడచివేయుడెను. మరల నట్టికొందరలు కలుగవు. తగిన ఏర్పాట్లు చేయుడెని విలువ క్లాక్ గూర్లు పడిరి. చక్రవర్తి గారు వారికి వందనముల సర్పించి యీ వార్తలన ప్రజలకు వైర్యము కలుగగల దని.

డక్కను రైతుల సంఘము.

సంస్కరణవిజ్ఞప్తిని బొంబాయి దొరతనమువారికి సమర్పించుట

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 16:—మాంటేగ్యూ చెయ్యిపర్ల సంస్కరణముల సందర్భమున బొంబాయి గవర్నరుగారికి డక్కను రైతుల సంఘమువారు దీర్ఘవిజ్ఞప్తిని సమర్పించిరి. విజ్ఞప్తి యందు దీయంతములు ఈ దాహరించబడినవి:— 1 నియోజకత్వ హక్కును విస్తారముగ ఆభివృద్ధి చేసిన సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము నకు ఆనందము లేదని వాదించుట విలంబితము. నిమ్నజాతులకు తగిన ప్రాతినిధ్యము చేకూరు నని వాదించుట గూడ కుంతికోమ్యువాదము వంటిది. ఎన్నేండ్లయినను ఇది సంభవింప నేరదు. మనము వీరికి తగినంత యాధికారము నియోజక హక్కులను కలుగజేయు కల్పితిమేని కాననభయము వీరి ప్రతినిధులు చాలమంది ప్రవేశింపగలరు. కాని అయ్యది డేమనుకొన వలెనగును. ఇది ఫలానుష్ఠానము గాంచనేరదు. చిరకాల వ్యర్థమగును. మన దేశముందు 100 కి 90 మంది విద్యాగంధవిరహితు లగుటచే రాజకీయ సత్త్వము లన్న నేమొ ఎటుంగురు అట్టియెడ వీరి ఓటులన్నియు నియోజకమును స్థిరపరచు అధికారమునై ఆధోపదేవతలని యుండును. కొంతమంది వారికి ఓటులన్నియువలయు నని నిర్బంధించినపుడు వారి వారసుండి తిమ్మింపకొన వలయుండును. నియోజక వర్గమున జేర్చబడు ప్రజాకేసు కలర్లకు కచ్చేరి యంతవైకా ల్యమును కల్పియింపవలయును. ఇట్లొనర్చినచో ఓటులను నమోదు చేయుటకు స్థానిక సంఘముల ఓటులకు లక్షకొత్తుకైన సామ్రాజ్య ఆర్థిక కల ఓటులను ఒకే స్థానమునందు జేర్చినచో చాల చిక్కుకలుగును. కాబట్టి తాలూకా స్థానిక సంఘనియోజక వర్గమున ఓటులనుగలదును వారికి ఎక్కువ సామ్రాజ్య ఆర్థిక యంతమనట్లు ఏర్పరుపవలయును.

ఇండియా ప్రభుత్వమునుగూర్చి నూచింపబడిన సీఫార్సులను గూర్చి విజ్ఞప్తి యందు ఇట్లు తెలుపబడినది:— నూచింపబడిన మార్పులవలన ప్రజాప్రతినిధుల యిష్టానుసారముగ ప్రభుత్వమువారిని నడిపించుటకు తగినంత వీలుకలదనియు దానివలన ప్రభుత్వమువారి యధికారమునకు ఎట్టి భంగము కలుగ నేరదనియు నుడిచిరి. వై నూచింపబడిన రైతుల సంఘమువారి కోరికలు ఇట్లు ప్రభుత్వముగ తెలుపబడినవి. (1) మంత్రులు కానన నిర్వాణసభ కుత్తరవాదులు కావలయును. కాని కొంత కాలమువరకు నియోజకసభ్యులకుండి మంత్రులను ఎన్నుకొనుటకు గవర్నరుగారికి అధికార మియ్యవలయును గవర్నరుగారికిని సభవారికిని విశేషభిన్నాభిప్రాయము కలెనేని సభను గవర్నరు ఎత్తివేయుచున్నను. క్రొత్తసభ గూడ ప్రాత సభాభిప్రాయమునే గొననయెడల ఆ యభిప్రాయమె చెల్లవలయును. కార్యనిర్వాహకసభయందు ఇద్దరికంటె ఎక్కువ ఉండగూడదని నిశ్చయింపగూడదు. ప్రత్యేకకాభిమానము న్యములేని మంత్రులను నియమించరాదు. మంత్రులకు కానన సభ్యులు నియమించు అనకాశము కల్గునరకు మంత్రులవలన గారి వోట్లొకముగలనే యుండవలయును. బొంబాయి కానన సభయందు 200 మంది సభ్యులకంటె తక్కువ ఉండగూడదు. నియమిత సభ్యుల సంఖ్య ఇట్లు ఉండవలయును. 170, మంది నియోజిత సభ్యులు ఉండవలయును. కాననసభసభ్యులకు ఓటునిచ్చు అర్హత తాలూకా స్థానిక సంఘపు ఓటులకు అర్హతవలెనే యుండవలయును. ప్రత్యేకపు నియోజకవర్గములగుండా కొద్దిసంఖ్యగల వారికిని, విద్యుంధు మెనుకబడి యున్న వారికిని ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నీయవలయును. సాధారణ లేక రాష్ట్రీయ నియోజకవర్గములలో అన్ని తెగలవారు పాల్గొనవలెనగును. ఏదైనా కొన్ని స్థానములు భాటియనచో వాటిని తగినంతవరకు పూర్తి పూరించుటకు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యనియోజకవర్గములలో స్థానముల నేర్పరచ వలయును. నిమ్న జాతుల సంఘమున వారిలాభములకు కాపాడు ప్రతినిధులు లభించువరకు ప్రభుత్వమువారు ఎవరినైన వీరితరపున చేర్చినవలయును. స్వల్ప సంఖ్యాకులుగలవారికి లాభములును, నిమ్నజాతులవారిలాభములను ఒకమారు కాపాడబడినపుడు వారలకు మరల ఎవరినైనా చేర్చుట గాని, ప్రత్యేకించుట గాని చేయగూడదు. వారికి మరల ప్రత్యేకపు సదుపాయములను జూపరాదు. మహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి నూచింపబడిన తీర్మానములనే అనుసరించవలయును. సింధు రాష్ట్రమును విడదీయవలయును. మదరాసు రాజధానిలో కనరా జిల్లాలను, విడదీసి బొంబాయిలో

నన్న జిల్లాలలో జేర్చవలయును. ప్రత్యేకతకాభివలన మహమ్మదీయమునంతను ప్రత్యేకపుష్కమును విధించి ఆభారము నంతను కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమువారే భరించవలయును. ఆదాయపుష్కము పూర్తిగా సామాన్యదాయమునకే చేరవలసినచో ఈ రాజధానికి సంబంధించినంతవరకు ప్రజాస్వామికాభివలన కలగవలయును. నిరంతరము ఆదేమో ప్రభుత్వములను విధించుటకు మంత్రులకు ఎట్టియభ్యంతరభీతియుండగూడదు. స్టేటు కవున్సిలులో 2/3 వంతు ప్రజానియోజితసభ్యులు ఉండవలయును. వీరు హిందూదేశమున పూర్వాచారపరామర్శల తరపునను ఆస్తిపరులతరపునను ప్రాతినిధ్యమును వహించవలయును. హిందూదేశమునకు సంపూర్ణాధికారస్వాతంత్ర్యము నీయవలయును.

జపాను దేశములోని వ్యవసాయము.

(పూర్వ సంచికానుబంధము)

మలము, త్రాడులను ఎరువుగా నుపయోగించుచున్నారు. అందుచేతనే, వీరిసారను భూమికిని నీళ్ళకునుదిగక గ్రామములలోనే పరిశుభ్రముగానుండును. చేపసంబంధమైన వస్తువులను కూడ జరుగుబాటుగలచోట ఎరువుగా నుపయోగించుచున్నారు. ఈ రాష్ట్రమువారి గొడవ యెరుగనే యెరుగదు. ఇప్పుడిప్పుడు ఈ యెరువులనుపయోగమునకు వచ్చుచున్నవి. పచ్చి యెరువుకూడ జపానులో చాల వాడుకలోనున్నది. మహమ్మదీయ జంతువులకును మలము త్రాడులను నిల్వ యాడుటవలన దుర్గంధములు రోగములు చెచ్చెరాజధానిలో పెరుగుచు బాధించుచున్నవి. భూదేవియచ్చిన వానిని దానికే తిరుగా నుపయోగింపవలెనని గురుక జపానువారి కీర్వాణము. కుద్రానులో కొట్లకొలది పశువులు గొట్టెలు ఉన్నప్పటికి, ఎరువుపశువులకునుకొనుటకు కారణమేమైయుండును? పాయిలోనికి పిడకలక్రిందనే కాక, యిళ్ళకుగోడలకు ఎంతయెరువైనా వస్త్రమైపోవుచున్నది. బంజరు భూములలో పశువులు తిరుగుటవలనకూడచాలాఎరువుపస్త్రమైపోవుచున్నది. జపానులోను జర్మనీలోను పశువులను పాలముపనిచేయని కాలములలో సాలలలోకట్టి మేపుదురు; వానిమలముత్రములను బహుభాగప్రత్యేకకూడబెట్టుదురు. జపానులోనున్న ముప్పదిలక్షల పశువులవలన కూడబెట్టిన యెరువుకిమృతు 350లక్షల రూపాయలు, అనగా లక్షలయొక్కటికి రు11 లయినది. పశువులకు బాగుగా మేతపెట్టి భాగ్యత్రువులగుటయే వీరికికారణము; మద్రాసులో పశువులేమి, గొట్టెలు మేతలేమి నాలుగుకొట్లన్నప్పుడెంతలెలువగలయెరువు కూడరలెను? ఒకగొప్పకత్తె పట్టియున్న కాలముందు 50 పెట్టెభూమిగల యొకమాలవాడు వోడుడుపారలో దున్ని వోడకకంఠకుట్టుకు అన్ని బాపతుల యెరువుల నుపయోగించి గొప్పకొన్నపంట పండించుచున్నాడు. ఆ పంటను చుట్టు పట్టుల నన్న పాలముల కీవిధముగా ఎరువు చేయకపోవుటవలన అది యెండిపోయినది. దీనినిబట్టి సమస్తపాణుల మలముత్రములను ఎరువుగా నుపయోగించి చెన్నరాష్ట్రము వారెంతవరకు బాగుపడవచ్చునో తెలియుచున్నది. ఆమాలవానివలె రయితులుచేయుట మంచిది. ప్రతిరయితు తనయింటిని చేరినూచ్చు వోడ్డిలో గొయ్యిత్రవ్వ అందులో నానాబాపతుల యెరువును నిల్వచేసి యుపయోగించు కొన్నయెడల, ఎరువు దొరకకపోవుట, దుర్గంధములచే వ్యాధులు పెరుగుట ఇప్పుడు జనులు జనులను బాధలును చాలవలెను తొలగిపోవును.

చెన్నరాజధాని రయితులు కొంతభూమి చెట్లను బెంచుటకుపయోగించుట మంచిది. చెట్లు చేట్లు పాళినతరువాత నియోజకాల యిల్లుండి లేకుండ నిత్యపంటగా ఇవి యుపయోగించును. చెట్లుగుంపులుగా నున్నచోట వర్షము విశేషముగాకురిసి జేరింప చల్లబడును. భూగర్భముననున్న సారమును వెకితెచ్చి అనేకవిధముల మనకు లాభము గలగజేయును. ఇంటికి కావలసిన కలపను వంటచెరుకును సమృద్ధిగానిచ్చును. కుటుంబమునకు మంచిపండ్ల నేకాక, పశువులకు మంచిమేతను కూడ నియ్యగలవు. పచ్చియెరువునకు కావలసిన ఆకులు సమృద్ధిగా దొరకును. పశువులను ఎండనుండి కాపాడును. వోడ్డిలో పెరుగు దుర్గంధమును పోగొట్టి పువులను కాయల నిచ్చును. నుగంధమునిచ్చు పుష్పజాతులవలన ఆరోగ్యము కూడ కలుగును. ఒకరిభూమి యింకొకరి దానిలో కలసిపోయి తగవులు పుట్టవలన సమస్తాశ్చర్యముట కుపయోగించును. వానికిసాధారణముగా తెగుళ్ళు పట్టువు వానికొరకు రయితు పడవలసిన శ్రమలేదు. అది చచ్చినను బ్రతికిననుకూడ, లాభమేకాని నష్టము

లేదు. మన చుట్టుప్రక్కల నెన్ని కాశీభూములున్ననో, వానిలోకెట్లెంత తక్కువగా నున్ననో చూడుడు. చిట్టిరప్పల మురుపైన అడవి మన కక్కలలేదు గాని పండుఫలములు, కలప, వంటచెరుకు ఎరువు మొదలైనవి దొరుకులాగున చెట్లను పనిపట్టి పెంచకతప్పదు. మామూలు ఊడుపు పాలములను మనము నవ్వుపర్ల నక్కలలేదు గాని సాగులేని కాశీభూములను రెండేళ్ళకు పంటనేక యెండిపోవు భూములను మాత్రము చెట్లు చేసి బాగుచేయవలసి యున్నది.

జపానులో రయితులు స్వంతమునకు ఏలాగున చెట్లను పెంచుకొనుచున్నారో చూడుడు. పెట్టెభూమిగల రయితుకు కొంతఅడవి విధిగా నుండును. అదితే సోనే ఏలాగున బ్రతుకగలమని భయపడి, తనకున్న పల్లపులేలతోపాటు దీనిని కూడ కాపాడుకొనును. ఇది సాగుబడి భూములమధ్య నుండును. సాగుభూమి లోపుగా కొన్నాళ్లువాడి, తరువాత దానిమీద సాగుబడిచేయును తారుమారు చేయించును. ఈలోపులకుండేనే పచ్చియెరువునకు కావలసిన ఆకు అలము అను తెచ్చుకొని, తనయింటికి, ఇతరులకు అమ్ముటకుకూడ నుపయోగించును. అగ్గిపెట్టెలకు కాగితములకు కావలసిన ప్రానిపదార్థములుకూడ వీనివల్లనేలభించుచున్నవి. వ్యవసాయము.

నీరు అపీలు కొట్టి చేయుటకు:— తిరునల్వేలి జిల్లాలో కులశేఖరపట్టణంవాసి యగు మీరాసాహెబు బహువారీడు. అక్కడికారి యైన తనమామ గారి ఆస్తి నపహరించు నుశ్చేముతో ఆయనను హత్యగా విచించునకు జిల్లాజడ్జిగారిచే ఉరిశిక్ష విధింపబడిన హైకోర్టువారుకూడ క్రిందికోర్టు తీర్మానమునే నిరవరచిరి. హైకోర్టుతీర్మానమునై నీరుఅపీలు చేయబడెనుగాని అపీలుకొట్టిచేయబడెను. గవర్నరు జనరలు గారి యొద్ద అపీలు చేయబడినది. అపీలు పరిష్కరించానను నిరీక్షింపబడినది. అది తెలియగానే హంతకుడు రిటిరుబడును.

నిర్దించుచుండగ నెలకబడుట:— అలహాబాదులో బాబూలాల్ అనునొక బంగారు పనివాడు ఇంటిపై మిడ్లమీద ఒకనాటికాత్రి నిర్దించుచుండగ ఆర్డరాత్రమందుచచ్చి వానిని నటికేము యత్నించి కత్తితో కుడి భుజముమీదను తలమీదనుకొట్టి పారిపోయెను. బాబూలాల్ నిద్రమెల్కొని మిడ్ల నలుమూలలనూచి. వెనుక కానరానందున క్రిందబోవుచుండగ వెనుక అతితొందరగా మేడమెట్టుదిగిపారిపోవుచుండెను. ఈ సమాచారము గ్రామీ పోలీసువారికి తెలియజేయబడెను. వారికొని పట్టుకొనిరి. పట్టుపడినవాడు మతిమిగ్గురి పేర్లను చెప్పెను. వారిని పోలీసువారు వెతుకుచున్నారు.

మత భేదములు వివాహము నాపి చేయుట:— సింహళములో మారియమ్మ అను నొక కేళలిక్కు యువతిని మారియమ్మ అను నొక హిందువున కిచ్చి వివాహము చేయుటకు యువతి తలిదండ్రులు మొదట నిశ్చయించి మారియమ్మ కూడ తన నతమును అవలంబించని యెడల వివాహము చేయనని వారు మతికొన్ని కోజాలకు తీర్మానించుకొనిరి. ఇట్లు కొంత కాలము గడచినవెనుక ఆ యువతి తలిదండ్రులు ఇండియాకు వచ్చుటకు నిర్ణయము నున్నపుడు మారియమ్మ తాను ప్రేమించిన మారియమ్మతో తారిపోయెను. ఆమె తలిదండ్రులు వానిపై కేసుచేసి వానికి శిక్ష విధింపించిరి. కాని వాడు అపీలుచేసి శిక్ష తప్పించుకొనెను.

బొంబాయి పార్శ్వ ఇమిటేషను పట్టుచీరలు.

సాగవైది! గట్టిరంగు గలది!! వెల సరసమైనది!!

16 మారలు నిడుపును, 2 1/2 మారలు వెడల్పుగల చీరలను మేలైన రకములు చక్కని నేతతో తయారుచేసి పంపబడును. చీరలు అనేకరంగులు గలవు. ఈ చీరలు తీసి ఉపయోగించిన పిమ్మట దాని యొక్క యోగ్యతను చక్కగా చెప్పవచ్చును. (1142)

1 చీర 16 మారలు రు 7-8-0
1 చీర 18 ,, 8-8-0

మీరు ఆర్డరు చేయునపుడు

కావలసిన రంగును దయచేసి వ్రాయవలెను.

బాలామణి మంగ-చీరలు రు 4-8-0
మధుర బుట్టాచీరలు 5-8-0
చంద్రకలాచీరలు బెంగుభూరుచీరలవలెనుండునవి 12-0-0
సావిత్రి సరిగచీరలు 8-0-0
కంది గంటిమాచీరలు 8-8-0
అసలుపట్టు గోహార్ జానుచీరలు 25-0-0
4 చీరలు ఒకేసమయమునతీయవారికి తపాలాబుద్ధు ఉచితము.

ప్రీతి సుందరలక్ష్మి అందు కో,
2, రామానుజ ఆయ్యర్ బిల్డింగ్, మద్రాసు.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Central Powers

Terrible Food Situation.
Trade Unions Describe Sufferings.

LONDON, September 14.
AMSTERDAM.—The "Berliner Tageblatt" contains the report of the remarkable proceedings on the occasion of the Trade Union Deputation to the Imperial Chancellor, Count Hertling, on the 12th inst. The spokesman said that the people had become seriously discouraged over the recent events. They felt that they were economically sinking, food continued bad, now dangerously insufficient, and prices were extortionate. Consequently the bodily strength of the workers was declining. They must have more meat and potatoes. Workmen's trousers, which used to cost four marks, now cost sixty, and lasted only a quarter of the time and could not be mended. People's anger over the Prussian suffrage question had reached boiling point. Military censorship and martial law lay heavy on Trade Unions. He urged that now that the exhaustion of their enemies had begun and the breakthrough had failed, it was time for peace by understanding.

Count Hertling assured them that political leaders and the High Command were striving for such a peace and unanimously opposed conquests. As regards equal suffrage, he repeated the promise that if the Upper House did not agree to it, the Landtag would be dissolved. Von Wallraf, Secretary of the Interior, promised that the military would reconsider the right of meeting and censorship. Von Waldow, Secretary for Food Supplies, said it was impossible to get more food. Meatless days must continue in order to ensure milk and fat supply. The potato crop was worse than last year, and corn was only fifteen per cent better. Baron Von Stein, Secretary of State, said that substitutes for clothing must be utilised. Colonel Braun, of the War Office, promised to examine the question of shortening working hours, but this was impossible in mines. Socialist Deputy Lezien, replying said the Ministers' statements regarding food and hours showed that the situation was hopeless. Workers could not work present hours.

German Peace Proposal to Belgium.

LONDON, September 16.
It is believed that Germany has made proposals to Belgium promising her political and economic independence after the war provided that Belgium uses her good offices to secure the return of the German colonies. The proposal is obviously intended to cover the German flank in the event of withdrawal, Belgium preventing the Allies from following the Germans up.

Scenes in the Berlin Municipality.

LONDON, September 16.
AMSTERDAM.—Noisy scenes were witnessed at the sitting of the Berlin Municipalities, the Socialists bitterly complaining of starvation rations. One statement to the effect that it was time the war was ended was received with uproarious applause from the public galleries.

A German Exploiter-Professor of Gas. Arrested by the Americans.

LONDON, September 16.
Reuter's correspondent at the American Headquarters says:—The Americans captured in Thiaucourt Professor Otto Schmeernkase the exploiter of gas for military purposes. He is reported to have been developing some new atrocity of Kultur.

America

Official American View.

LONDON, September 15.
WASHINGTON.—The Associated Press states that the view prevailing in official quarters as regards Austria's peace note is as follows:—Austria is cracking and instead of waiting time with utterly useless peace talk now is the time to strike her hardest.

It is authoritatively stated that the United States in the event of any action, will move in full concert with the Allies. Moreover there will be only one answer namely President Wilson's concluding passage in his speech at Baltimore in April last viz. "There is therefore but one possible response for us—force, force to the utmost, force without stint or limit" etc.

Great Britain

Indian Troops Gallantry.
Lord French's Tribute.

LONDON, September 14.
In course of a letter to Princess Sophia Dhuleep in connection with the forthcoming India Day, Lord French expresses his high appreciation of the services of Indian fighters on the West front in 1914-1915. "When," says Lord French "the Indian troops first arrived the situation was so drastic that it was necessary to call upon them immediately to reinforce the fighting front and help to stem the German thrust. Their fine fighting qualities and their tenacity and endurance were well manifested during the first battle of Ypres before they had been able completely to organise after their voyage from India. The manner in which they acquitted themselves showed the excellence of their previous training for war. In all subsequent battles in these years they took a prominent part and behaved with the utmost gallantry and I have no hesitation in saying that they splendidly upheld the glorious fighting traditions of that Indian Army. This record is all the more honourable when it is remembered that they were suddenly despatched from a hot climate in almost the worst season of the year to face the rigors of a western winter. It will always be a source of pride and happiness to me that I have been associated in the field with these gallant troops."

Premier's Health Improving.

London, September 16.
Mr. Lloyd George's health shows a general improvement.

German Prisoners' Strike.

LAHORE, September 16.
LONDON, September 13th.—German prisoners in a west of England camp have struck objecting to being employed with conscientious objectors.—("C. & M. Gazette")

A Woman Sentenced for Bigamy.

London, September 16.
Mrs. Villiers Stuart, who was a prominent figure in the recent Pemberton Billing trial, has been sentenced at the Old Bailey to nine months imprisonment for bigamy.

France

Paris Bombed.

London, September 16.
Several squadrons of enemy aeroplanes bombed Paris this morning despite an intense barrage. There were some victims and some material damage was done.

Russia

A Yugoslav Army.

LAHORE, September 16.
LONDON, September 13th.—The Paris correspondent of the "Times" says that Italy has decided to propose to the Allies the recognition of Yugoslavia. A Yugoslav legion will be formed in Italy as the forerunner of a Yugoslav army and will probably take the oath of allegiance to the Serbian king as monarch of Yugoslavia.—("C. and M. Gazette" special cables.)

Western Front

French Tribute to Americans.

LONDON, September 16.
PARIS.—French correspondents emphasise the cleverness of the Americans in hustling the Germans so that the latter hastily began removing their artillery leaving their infantry uncovered and subjected to a hail of fire from our advancing batteries. But despite the elaborate German precautions the American booty in guns is steadily increasing.

False German Accusation.

LAHORE, September 16.
LONDON, September 14th.—The correspondent at the front says the Germans have so consistently accused us of using Boche aeroplane marks that their infantry has taken to firing on machines marked with iron crosses. General Ludendorff in an order prohibiting this states that it has never yet been proved that the enemy has used our national mark.—("C. and M. Gazette.")

Abandonment of Hindenburg Line.

Press Comments.

LAHORE, September 16.
LONDON, September 13.—The Berne correspondent of the "Tribuna" says that the German press has evidently received official instruction to prepare the public for the abandonment of the Hindenburg line.—("C. & M. Gazette")
The "Frankfurter Zeitung" says:—It is not on the Hindenburg line that Germany will fight the decisive battle.

American Lines Advanced.

London, September 16.—3 A. M.
Last night's American official communique says:—In the St. Mihiel sector there was increased artillery and aviation activity. An enemy counter-attack at day-break near St. Hilaire was easily repulsed and a number of prisoners taken. On the left bank of the Moselle our lines have been advanced one or two miles and now include the towns of Vilcey and Norroy. The normal extension of our lines beyond Jaulny resulted in the bringing in of 72 additional guns which were abandoned by the enemy in their hasty retreat. This brings the total of guns captured to over two hundred.

Other Reports.

Americans Enter St. Mihiel.

Brilliant American Achievement.

LONDON, September 14.
Reuter's correspondent at American Headquarters, wiring at 10 P. M. last night, said: Generals Pershing and Petain and Mr. Baker, American War Secretary, entered St. Mihiel this afternoon. The Germans had not had time to evacuate the inhabitants, but had previously deported all boys between ten and sixteen. They had forced old people to work and, as for the rest, the least said the better. What the relief was after all those years of oppression could be judged from the transports of joy with which the Americans were greeted. It was the same in all the other towns and villages.

Americans Advancing.

British and French Successes.

London, September 15.
Reuter learns that news to-day from the American front is highly satisfactory. Since yesterday the Americans have advanced two to three miles on the whole front of thirty-three miles. Patrols have penetrated two miles further. It appears that Germans are retreating to a line protecting the railways to Bezonne and Metz. Metz is under long range gun fire. There were six enemy divisions operating in the St. Mihiel salient, the total strength being 60,000 with a reflex strength of 35,000. The booty includes masses of material, over a hundred guns of all calibres, hundreds of machine guns

and trenchmortars. The bridges in the reconquered territory are undamaged. The British have conquered Maissemy northwest of St. Quentin. The French yesterday took 2,500 prisoners. The line at noon to-day ran as follows:—Norroy, Rembercourt, Haumont, Doncourt-Aux-Templiers, Abaucourt and thence to the old line. Metz guns are in action.

Maissemy Captured.

Six Enemy Aircraft Destroyed.

LONDON, September 15.—1.0 P. M.
A British communique says:—In successful minor operations this morning we captured Maissemy north-west of St. Quentin, also the trench system south-east and east of the village taking one hundred prisoners and a number of machine guns. There was considerable hostile artillery fire at a number of points on the battlefield south of the Arras-Cambrai road.

Aviation.

Enemy aircraft were more active yesterday. We destroyed four hostile machines, also two two-seaters on the ground during a successful attack from a low height on an aerodrome south of Lille. Two British machines are missing. We have dropped during the past 24 hours eight tons of bombs.

Numerous Bombing Operations.

London, September 15.
The Air Ministry announces that on the battle front in addition to bombing reported in yesterday's communique we carried out the following operations:—We twice attacked Metz Sablon obtaining many direct hits on the railway triangle, workshops, gasworks and barracks. We also attacked Boulay aerodrome with good results. Last night we kept up heavy attacks all night on Metz Sablon, Courcelles, Ehrange, Saarbrücken and Kaiserlautern and aerodromes at Frescaty and Boulay. We obtained many direct hits on the railway especially at Metz Sablon and Courcelles, and caused several fires at Metz, Kaiserlautern and Saarbrücken stations and Frescaty aerodrome. Three British machines are missing. We bombed Daimler works at Stuttgart to-day with good results. During this raid we encountered twenty hostile machines two of which we destroyed. All British machines returned. We dropped twenty-seven tons of bombs in twenty-four hours.

In the Cambrai Area.

LONDON, September 14.
Reuter's correspondent at British Headquarters, wiring to-day, says:—The enemy has been active in the Cambrai area. In this attack yesterday evening, east of Frescaty under cover of heavy barrage, the few Germans who gained footing in our posts were easily dealt with. The bombing attack, covered by flamenwerfer between Gouzeaucourt wood and village caused our troops to fall back to support the trench to escape liquid fire. Our artillery then gave the enemy a bad time. We withdrew some advanced posts at Laverger to give a clear field of fire to gunners to deal with infantry attack, which did not make any headway.

Maissemy Captured.

LONDON, September 15.—10.50 P. M.
Reuter's correspondent at British headquarters wiring this evening says:—During the twenty-four hours ending sunset yesterday we took 290 prisoners from the rear-guard astride the path towards Cambrai. Our guns have taken a heavy toll of troops in the Hindenburg line. The ground between Havrincourt and Gozeaucourt is a maze of enemy rifle pits but heavy rains have flooded them and many occupants have been forced to leave. Maissemy which was captured this morning stands upon a little spur called Mont Degards and straightens the line through Holnon Wood. Our advance posts are now less than four miles from St. Quentin. Further evidence of shortage in German man power is accumulating. Men, women and boys who were graded for national service at home are being brought into the back areas to replace troops on the lines of communication and it is reported that boys of fifteen are being assembled in the region of Sedan for auxiliary service.

French Line Advanced.

Stubborn Resistance Overcome.

LONDON, September 16.
Reuter's correspondent at French headquarters says:—The fiercest fighting on Sunday took place at Tiger Wood near Vailly where the French overcame stubborn resistance and advanced their line. General Mangin captured hill 154 east of Vauxaillon. Meunjean dominates the Soissons-Maubence road two kilometres from the end of Chemin-Des-Dames. The French have occupied hill 169 dominating Vailly at the head of Sancy and the Jouy valleys. Judging from the number of corpses lying around, the enemy losses must have been exceptionally heavy. The Germans are still holding the plateau of Jouy but the French overlook their positions.

Twenty One Enemy Aircraft Felled.

LONDON, September 16.—12.50 A. M.
Last night's French communique says:—Fine weather yesterday permitted considerable aerial activity. There were very numerous and severe fights in which fourteen enemy machines were brought down and seven balloons set on fire. Enemy troops were machinegunned from the air and six and a half tons of bombs were dropped on enemy assemblages. Over 23 tons of bombs were dropped during the night on railway stations of Laon, Comblancq etc. Southeast of the Oise the enemy again counter-attacked violently. Everywhere our positions were maintained. We captured to-day the plateau east of Vauxaillon and further south we advanced beyond Meunjean Farm capturing the crest northeast of Celles-sur-Aisne. Since yesterday morning we have taken over 3,500 prisoners.

Allied Advance. German Admission.

London, September 15.

A wireless German official message says:—Von Carlowitz's army is again engaged in a heavy battle between the Ailette and the Aisne in the region of Allemant. The enemy pressed forward across the heights east of Laffaux.

LONDON, September 16.—2.25 P.M.

The British communiqué says:—A successful minor operation during the night astride Ypres-Comines Canal advanced our line on front of over two miles and we captured a number of prisoners and machineguns. Raiding and patrol encounters occurred in the neighbourhoods of Meuvres and Gavrelle. We established new posts in the vicinity of Sauchy-Cauchy and Oppy.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Simla

Progress of War. The Simla "Military Onlooker's" Observations.

SIMLA, September 16.

The "Military onlooker" this week after summing up recent events on the various fronts goes on to say:—We are now certain of victory, of complete victory if necessary to the extent of ultimately over-running Germany and capturing Berlin. An examination of German manpower shows this very plainly. We know that there are less than two hundred German divisions on the western front probably only about one hundred and ninety, and that the rifle strength of a division has been reduced to five thousand eight hundred and fifty. We also know that a number of these divisions are under establishment, and that many battalions have only three companies instead of four. This means that the total German rifle strength in the western front is barely one million one hundred thousand men, and is likely to increase.

The eighteen year old boys (1920) class are due to arrive at the front this month and will add some four hundred and fifty thousand to the German numbers. These, however, plus returned wounded prisoners from Russia and combed out men, represent the entire available reserves of the German empire. In the last two months German divisional engagements amount to nearly two hundred and fifty, and their casualties must approximate to seven hundred thousand including nearly two hundred thousand prisoners. It appears probable that German losses in the next two months will not fall far short of these figures. Numerically then it is clear that Germany is in a very bad way. Of still greater importance is the abundant evidence of decline of enemy morale and discipline. The mistakes and miscalculations of the German leaders must have destroyed much of the confidence of even this docile people, accustomed as it is to reverence the views and opinions of its rulers. Further the mendacity of German official reports has seriously affected the morale of the troops whose fighting value is believed to be waning rapidly. No army can retreat constantly losing large numbers of prisoners, guns, etc. without a sense of its inferiority and the German army and nation must realize that this inferiority is bound to increase. Conversely the strength and morale of the allies are rising rapidly. Our numerical superiority is great, German retreats have given us more room to improve our railway communications and have aided to our resources. The morale of our troops is higher than ever and the allied armies and nations at last see that victory is in their grasp.

Calcutta

The Bakrid in Calcutta. No Danger to Peace Apprehended. Assurances Given to a Deputation.

CALCUTTA, September 16.

A deputation consisting of Mr. B. Chakravarty, the Hon'ble Mr. Fazul Huq, the Hon'ble Mr. Abul Kassem, Moulvi Najumuddin Ahmed, Baku Pad Taraj Jain, Mr. Dobi Prosad Khaitan and others was received to-day by the Hon'ble Sir Henry Wheeler, Senior Member of the Executive Council and Mr. Clarke, Commissioner of Police, Calcutta. The object with which the deputation was organized was to assure the authorities of the whole-hearted support of leading members of the several communities in preventing a recurrence of disturbances in connection with Bakrid festival and to have an assurance from the authorities that adequate steps have been taken by the authorities with the same object in view. The members of the deputation were introduced by Mr. Chakravarty and were cordially received by Sir Henry Wheeler. Both Sir Henry and Mr. Clarke assured the deputation that all possible precautions have been taken. They expected the different communities to exercise mutual forbearance and further stated that no apprehension should be entertained of any further disturbances. The deputation thanked Sir Henry and Mr. Clarke for the steps which had been taken and were of opinion that the assurances which have been given will go a long way to allay the existing misapprehension.

Hindu and Mahomedans. Appeal for Harmonious Relations.

CALCUTTA, September 16.

Ten Mahomedan, ten Hindu and three Marwari leaders of Calcutta have issued an appeal to the Hindus and Mahomedans not to disturb the cordial relations between the two communities and not to allow the recent incidents to disturb the harmonious relations and thereby give an occasion to their enemies to point the

finger of scorn at them. The appeal thus concludes:—We are specially anxious that the coming Bakrid and Moharam festivals may pass off quietly. Already some mischievous people are circulating reports that Bakrid will be marked by acts of violence and oppression and before it is over many lives will be lost. Probably in this case the wish is father to the thought. Let us on our part work to belie these reports and allay the apprehensions which have arisen. Let each community respect the religious sentiments of the other. Let us exercise mutual tolerance and forbearance so as not to interfere with the religious practices and even prejudices of either community.

Bombay

The Dacca Ryots' Association. A Memorandum on the Reforms. Presented to the Government.

BOMBAY, September 16.

A lengthy memorandum has been submitted by the Dacca Ryots' Association to H. E. the Governor in Council in connection with the Montagu-Chelmsford scheme as to the question how franchise can be broadened. The memorandum contains the following observations:—To contend that the broadening of franchise should aim at dispensing with the need for communal representation or that it would secure representation to backward classes is therefore to assume an impossibility for many years to come. If we attempt to secure to these classes such a decisive preponderance in the electorates as would enable them to return at least a fairly large number of members to the legislature we are sure that the attempt will proceed on extremely unsafe lines and must certainly fail in its object. The appalling ignorance of the whole population of our country would compel most of our votes in this case to depend upon polling authorities. They would be absolutely incapable of resisting numerous external forces such as can be and would certainly be used to coerce votes to suit the interests of a few wire-pullers. Presumably the smallest area that can be brought within one electoral group must be as large as a collectorate and if this is so any attempt to bring persons of lower property qualifications than the local board voters to one centre for registering votes would result in great inconvenience. We think, therefore, that those of the present Taluka local board electorate should be the longest property qualifications for a voter.

Regarding the recommendations of the report with reference to the Government of India the memorandum says that the changes which had been proposed are sufficient to give increased opportunities to representative Indians to influence that Government without weakening its authority in any direction. The following is a summary of modifications proposed by the Association:—Ministers should be responsible to the legislature, but the Governor may be empowered for some time to select his ministers from among the elected members. In the case of a serious difference of opinion between the Council and the Governor, the Council may be dissolved, but if the new Council holds the same view its view should prevail. The number of members of the Executive Council should not be fixed at a minimum of two. No member of the Council without portfolios should be appointed. Ministerships should be honorary posts until they begin to be filled by election by the legislature. The strength of the Bombay Legislative Council should not be less than 200. The number of nominated members should be 30 while that of the elected members should be 170. The qualification of voters for the Council should be approximately those of taluka local board voters. Special representation through separate electorates must be given to minorities and to educationally backward communities. The proportion of seats to be allotted to communal electorates should be so fixed as to make up adequately the deficiencies that may result in general or territorial electorates in which all communities should be allowed to take part. The depressed classes should be represented by Government nomination until it becomes possible to find among them a sufficient number of elector capable of exercising the franchise which may not be the same as in the case of other classes. Neither nomination nor reserving of seats in plural constituencies should be resorted to in the case of minorities and backward communities. The proposals in the report regarding Mahomedan representation should be adhered to. Sindhs should be separated and the Canara districts (in the Madras Presidency) and should be included in the Bombay Presidency. The Executive Council should meet every increase of expenditure for the reserved departments by resorting to special taxation. If the income-tax is to be totally an Imperial head of revenue, there should be no objection to ministers imposing taxes similar in nature, in so far as India presidency is concerned, for the purpose of meeting the expenses of transferred departments. The Council of State should have an elected majority of two thirds of its strength representing the more conservative and stable elements in India. India should be given complete fiscal autonomy.

Bombay Country Spirits Trade. Excess Profits Under Changed System. Recommendation for Utilization.

BOMBAY, September 16.

In a Government resolution dated 13th December 1917, the Government issued orders making certain modification in the method and disposal of the right of retail trade of country spirit in the Bombay Presidency. In the same resolution they expressed their desire that any extra profits that might be realized from the change of system should be devoted to the promotion of primary education or to sanitary or other improvements of local administration. A committee was accordingly appointed in February 1918 for the purpose of considering the most effective method of distributing the excess revenue so derived and has made the following recommendations which the Governor-in-Council has approved:—That seventy-five percent recurring revenue from the excess profits be devoted to the five following subjects, viz., opening of new schools in rural areas, (2). Encouragement of free and compulsory primary education in municipal areas throughout the presidency including the city of Bombay, provided it is decided by the Government that they should contribute towards this object in that only, (3) increase the pay of the primary school teachers, (4) provision for special facilities for primary education of backward class and (5) training primary school teachers.

That fifty percent of non-recurring revenue from the excess profits be devoted during the next three years to the following objects, viz., (1) building grants for primary schools (2) building and equipment of training schools for primary school teachers and (3) grain compensation for primary school teachers. That this committee recommends that the balance of revenue from the excess profits both recurring and non-recurring be spent on objects of sanitation including water supplies and medical relief. With reference to the third recommendation it was the opinion of the committee that it should be left to the Government to decide on the recommendation of the Surgeon-General and the Sanitary Commissioner upon what precise objects the available funds could be most suitably expended but hope is expressed that it would be found possible to devote the substantial funds in particular to the provision of maternity homes and improvement of sanitary conditions in pilgrim centres.

Indian War Loan.

Bombay Congratulates Bengal.

BOMBAY, September 16.

His Excellency the Governor of Bombay has sent the following telegram to the Earl of Ronaldshay:—The Bombay Presidency warmly congratulates the Bengal Presidency on the splendid result of her effort for the war loan. While yielding the pride of place with all regret we take off our hats to the Sister Presidency which has achieved such a striking success. Willingdon.

Cricket in Poona.

POONA, September 16.

The final match in the quadrangular series began shortly after 11.30 a.m. to-day. The Parsees gained the toss but sent in the Presidency to bat on. Owing to Saturday afternoon's rain, Vacha, Parsee bowler, having met with an accident dislocating his angle, his place was taken up by Elavia. Elchidana was also absent and was represented by Bhapoo. On the European side Coombs replaced Captain Laverton. The 1st pair of players on Presidency side were not parted for 40 minutes making 48. Garnett batted 57 minutes making 33. The sun was very trying. Captain Weigall was twice left off, but was dismissed for grace by Vajifdar before he could get set. Tarrant began very cautiously, but later left one or two very nearly over boundary. Century appeared after 98 minutes play. When the play ceased for lunch the Presidency score stood at 115 with 5 wickets down.

Mail Steamer Report.

BOMBAY, September 16.

The postal express train conveying the inward foreign mail leaves Bombay to-day at 12-10 hours.

Burma

Rangoon Mahomedans Meeting Abandoned on Govt. Request.

RANGOON, September 16.

A local Government Press note says that the decision to abandon the mass meeting of Mahomedans which had been proposed to be held at Rangoon on the 8th instant was arrived at after friendly discussion between the Commissioner of Police and the leading Moulvis of Rangoon. The cordial manner in which the Moulvis met the wishes of the Local Government in this matter is highly appreciated and the Lieutenant-Governor has thanked them for their loyal co-operation. The thanks of the Lieutenant-Governor are also conveyed to the Commissioner of Police who was asked to convey the expression of the Lieutenant-Governor's appreciation to the Moulvis.

South India

No Looting in Bangalore.

BANGALORE, September 16.

Yesterday passed off without any trouble of looting which was apprehended. Business was carried on as usual. In the Bangalore city the police and Imperial service troops were patrolling and guarding the bazaar streets. Eight grain shops were opened in various parts of the city. Grains were sold at reasonable prices. Police arrangements it is stated averted all trouble. Reports from the gold fields and Mysore also show that there were no disturbances in those parts.

Dr. Varadarajulu's Case. Two Specific Complaints.

MADURA, September 16.

Two complaints have now been filed by the Public Prosecutor before the Sub-Divisional Magistrate charging Dr. Varadarajulu with offences (1) under sections 153A I.P.C. and 25, clause 1 c. and d. of the Defence of India Regulations with reference to his lecture to a huge audience in Madura river bed on "Future India" on the 19th August and (2) under section 153 A; I. P. C. in respect of his lecture on "Muslim Culture" on the College road on the 20th August. Process has been directed to issue. These charges are in addition to the one under Section 124 A; I. P. C. with which he stands charged already before the same court.

(Uncorrected.)

CALCUTTA, September 17.

The Government of Bengal has issued the following communiqué:—Further particulars have now been received of the circumstances in which Snadar A. K. Mitra was killed and Snadar Major S. N. Basu and Jemadar R. E. Mukharji of the 49th Bengal were wounded in Mesopotamia. The incident took place on the night of June 8th and 9th when three officers were shot while asleep. It appears that shots were fired by No. 605 Naik S. Choudhury and No. 295 Sopyo Sidbants, both of whom have admitted their complicity and probably by another member of regiment whose identity has not so far been established. The motive for attack is said to have been resentment at alleged ill-treatment. It is not clear that this was the only reason, but political motives for crime are not pected. Enquiry is being made into the allegations of ill treatment. It appears that Jamadar R. L. Mukherji was at tacked in mistake for another officer.—A. P.

నిర్బంధావాసవిచారణసంఘ నివేదికము

రౌలట్ సంగ్రహ నివేదికము నామోదించుట

సర్. శాశ్వతాచార్య శ్రీ చంద్రవర్మ గారును, పి. పి. వీధిక్రొత్తగారును యాక్రింది మిమో గాంధేయుని ప్రకటించిరి:-
మేము విచారించిన ప్రతి కేసును గూర్చియు మా ఆభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారికి దెలుపునపుడు, యాక్రింది విషయములకు సంబంధించిన మాచర్యముగూర్చి యందుకు సురుకు పడవలసి యున్నది:- (1) మా సంఘము సేర్పరచుటకు వద్దే కింపబడిన ప్రభుత్వతీర్మానములో యొకసంఖ్యచేసి అధికారానుగుణ్యముగ మే మవలంబించిన చర్య. (2) ప్రతివిషయమున నుగల నిదగ్గరనుల పరిశీలించునపుడు మే మనువర్తించవలసిన న్యాయశాస్త్ర సూత్రములు (3) మేము పరిశీలించిన కేసులకు కారణభూతమగు విప్లవోద్యమ స్వభావమునకును, పరిమితి కిని, అసామాన్యపరిస్థితులకును యా సూత్రముల నన్వయించుటకు గల సందర్భము.

II మేము మొత్తముమీద 806 కేసులను పరిశీలించి, తద్వలన మే మా ఆభిప్రాయముల దెలిపియున్నాము. ఇందు లో 100 గురు 1818 సంవత్సరపు కంగడేశపు రెగ్యులేషను III ననుసరించి రాజకీయతైదిగ నుంచబడిరి. 702 మంది హిందూశ్రేణులకు కాసనముక్రింద నిర్బంధితులైనవారు. 4 గురువై ప్రకటనరొధక కాసనము అనువర్తించబడినది. మేము పరిశీలించిన యీ కేసులలో 6 గురు మాత్రము జైత్యమునకు భంగ కరముగ వర్తించెదరని తలంచుటకు తగిన అవకాశము లేదని యు, అందుచేతవారి యెట్టి పరితులు లేకయే కావాగ్నవా విమర్శల గాంధేయజననికము ప్రభుత్వము వారికి తెలిపితిమి. ఇరుటలు భారతదేశములోకి భిక్షుకలముగ వర్తించి రను మా ఆభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారికి తెల్పింపితిమి.

III ఈ రాజకీయతైదిగను నిర్బంధితులను శాశ్వతము నకు కొన్ని భాగములుగ విభజించియుంటిమి. అట్టి భాగములు 18౪౭వ. అందు ఆరుభాగములు ఉన్నా అన్ని సెలూను సమితి సభ్యులకు లిగి యున్న విభజనను ప్రభుత్వోద్ధాత్తులకు పాకులను దొంగిలించుటకు చేయబడిన కుట్రయను ప్రత్యేక భాగములుగ విభజింపబడినవి. ఇతరభాగములలో పశ్చిమ కంగడేశ పక్షమును గూర్చి తెలుపబడినది. ఇవియే తూర్పుబెంగాలు లోనికి వ్యాపించినవి. ఇక మిగిలిన చిల్లరభాగములు మిగుల స్వల్పముగనున్నవి. అనుసెలూను సమితి విషయమునదక్క, ఇతరవిషయములలో నీవిభజనము విప్లవకారుల యేర్పాటుల ననుసరించియే చేయబడినది.

IV మే మివరిక్ష గానించుటలన, యీ విప్లవకాళు లన్నిటికిని ఆంతరంగిక సంబంధము కలదనము, యిదిబ్రటిషు ప్రభుత్వమును పశుబలసహాయమున తొలగింప బూనుకొనిన పనియు రౌలట్ సంగ్రహమువారు చేసిన నిర్ధారణ సత్యమనిమాకు తోచినది. ఈవిషయములన్నియు జేతమందంతటను పరివ్యాప్తమైన యొకగొప్ప విప్లవోద్యమకాళు లనియు, ఇవి నిర్మాతృత్వ బడుడునక యాభిమాను తొలగకాలదనియు మా ఆభిప్రాయము. ఈ ఆంతరంగిక సంబంధము, నిప్లవసేర నిర్ణయవిషయమున నుపకరించుటచే దీనినిగూర్చియే మేము మొక్క కక్కా జింపవలసినదనినది.

V ఈ కేసులను విచారించునపు డ్రిండి విధాన మవలంబింపబడెను.

(1) ప్రభుత్వమున ప్రతినిర్బంధితుని కద్దనుండియు నొక లిఖితవాక్యముల ప్రత్యమును వైకొని, దానిని అధికారమార్గముగుండ మాకందజేయవలసినదని ప్రభుత్వమువారి అడిమనలు కార్యదర్శిని మేము కోరితిమి. మేము పరిశీలించిన 806 కేసులలో 167 టిలో మాత్రమే లిఖితప్రత్యములు మాకందినవి. వీనినిగూర్చి మేముయోచించితిమి. అధికారమార్గమున గా ప్రభుత్వలిఖిత పరిశోధకునిచే పరిశీలించబడినదని మా ఆభిప్రాయము. ఇందుమూలమున నీ లిఖితవాక్యములు మాకు జేరిక పూర్వమే ప్రభుత్వలిఖితపరిశోధకునిచే మార్పబడినదని తలంపరాదు. ఈ కాగితములన్నియు మాకు యధాస్థితిలోనే యీ యుద్ధాగి జోక్యము లేకయే వచ్చినవి స్పష్టమగుచున్నది.

ఇందులో కొన్ని ప్రత్యములయందు తీవ్రమగు భావ ప్రయోగింపబడినది. తమ్మును ప్రాంతముగ బాధించుచున్నారని కొందరు తమప్రత్యములయందు వ్రాసింపిరి.

(2) క్రిమినలు కోర్టుచే నిందితులని నిరూపింప బడిన వారి విషయముల గాక, ఇతరవిషయములలో నెల్ల ప్రతివారును

గావించిన నేరములను వ్రాసి వారివారికిబంపి, వారివద్ద నుండి లేఖరూపమున ప్రత్యుత్తరమునంద నభిలషించితిమి. అనేక విషయములలో యిట్టి నేరాగోపణ మిదివరకే గావించబడి, అందులకు ప్రత్యుత్తర మిదివరకే సంసిద్ధపరుపబడినది. అనేక విషయములలో ఇట్టి ప్రత్యుత్తరములు గాక, ప్రత్యేకముగ వ్రాతములము వైకొనబడినది.

(3) ఇట్టి నేరాగోపణముగావించ బడిని విషయములలో నీవిధానము నవలంబించితిమి. ఒక సార్వత్రిక నేరమును స్పష్టముగ నొప్పుకొనిన యెడలగాని, లేక తాను నేరస్థుడను గానని తెలిపిన విప్లవకారుని ప్రత్యమునండి ఆతనివై నేరాగోపణము గావించబడినదని తెల్లమగుచుండిన గాని, అట్టి వారవై పుకల లిఖితరూపమున నేరాగోపణము చేయుట అనవసరము. అట్టి స్టేటుమెంటు లేకప్పుడును, అట్టి స్టేటుమెంటు యుండియు నేరస్థునకు తననేరములగుర్చి తెలుపబడలేదని స్పష్టమైనప్పుడును, ఆతనివై చార్జినితయారుచేసి, వ్రాతములకముగ నాతని ప్రత్యుత్తరము సంపాదించితిమి.

(4) ఏకేసులో నైనను ఒక విషయము తెలియక పోయినపుడును, ఆ విషయము గూర్చి విప్లవ గ్రహణ కుక సరమైనప్పుడును ఆ విషయమున వలయు సమాచారమును వెదకి తెప్పించుచుంటిమి.

(5) ఈ నేరములను పేనుకొని, నేరముల కంగికారమును బడసి, తగిన పరిశోధనము జరిపిన విశోషియును, ఇండియను పోలీసు ఉద్యోగులలో కొందరిని పరిశీలించితిమి.

(6) విప్లవకారులు చేయు దుర్మయములలో నుపయోగింపబడినప్పుడు పట్టుకొనబడి యిప్పుడు పోలీసు (ట్రెయినింగు కాలేజీయూజియములో నుంచబడిన బాంబులను, మందుగుండు సామానులను, రాజ్యగోహపు లేఖలను, పుస్తకములను జాగ్రత్త పరిశీలించితిమి.

VI మేము మాపరీక్షను కమాన్వెలుగ జరుపవలసినదని యు, యెట్టిన్యాయవాదియు మానుకుమునకు రావాదదనియు మావై యొక నిబంధనము విధింపబడినది. నిర్బంధితు లేనరై నను మావద్దకు ప్రత్యక్షముగ గానించుటకు మాకుగల అధికారముగూర్చి యేమియు తెలుపబడలేదు. అందు మూలమున, వలయునెడల వారిని మావద్దకు రానించుటకు మా కధికారము గలిగియున్నదనియే చెప్పవలయు. కాని ఈక్రింది కారణముల బట్టి యీ అధికారమును మే ముపయోగించుకొనలేము:-

- (1) మా సంఘము అపీలు అధికారము గలిగియుండుటచే నేరస్థులను న్యాయమూర్తుల కద్దకు తీసికొని రా నవసరములేదు.
- (2) అయినను, ఇది నేరస్థుని బాధియిన కవసరమని తోచిన యెడల అట్లే గావించుము. కాని, యిట్టి అవసర మెచ్చటను మాకు గానరాలేదు. దూరాలోచన గావించిన పిమ్మట లిఖిత రూపమున బంపబడిన స్టేటుమెంటుకంటే నేరస్థులు ప్రత్యక్షముగ తమ నోటితో దెలుపు వాక్యముల కలవన నాతని కెక్కుడు బాధియు కలుగు నని మాకు తోచుటలేదు. లిఖితమును స్టేటుమెంటులు మేము పొందితిమి. న్యాయవాదులులేకయే నేరస్థును స్వయంసమర్థవమునకు బూనినయెడల నాతడు ఒడ్డిచెక్కులకు తగిన ప్రత్యుత్తరమును సొగలేకయు, తాను నేరస్థుడను గానని తెలుపుటయు, మున్నగు కార్యములవలనను, నడవడికలనకు, న్యాయమూర్తి మానసమున తనయెడల దురభిప్రాయమును వృద్ధిచేయుచు తనకు అన్యమును తెచ్చిపెట్టుకొననని మాకుగల అనుభవములన నుకువగలము. 100 క 70, 80 మంది నిర్బంధితులు అనుభవ జ్ఞానములేని యువకులగు నిద్యార్థులగుటచే యీ అన్యము వాటిల్లుట నిశ్చయము. (8) ఈవిధననేరపు అసాధారణ స్థితిగతులవలనను, ప్రత్యేకముగ న్యాయపరిశీలనను వలనను యిట్టిచర్య అవసరమైనది. అందుచే నేరస్థులను మావద్దకు పిలువనం పలేదు. మరియు, తమ నేరము నొప్పుకొనిన వారిలో ననేకులు, తమ నానుములు ప్రమతియు కావాదనియు, అట్లయిన యెడల తమసహచరుల యాగ్రహమునకు పాత్రులమగుదు సరియు నూచించుటచే, వారి సంక్షయమునకై వారిని మావద్దకుపిలిపించి, వారిసోటివెంటిని వారి కార్యములను వెలిసికొన యత్నింపలేను. నీరెట్టిన్యాయసంఘమువద్ద నైనను రానిచ్చగించుట లేదని మాకు దృఢముగ తోచినది.

(సకేషము)

భారత సైనికులు:-కింగ్సు కమిషన్స్ ఆక్టింగు ఉద్యోగులములకు భారతీయులను తరిఫీదు చేయుటకు భారత సైనికుల తరిఫీదు సాతకాల అక్టోబరు 15 వ తేదీ నుండియు ఇందులో దెలుపబడును.

ఇండియా దొరతనమువారు - ఆర్థిక శాఖ.

ప్రకటనము.

ఈ దిగువ కనుపలుపబడిన విధమున ట్రెజరీ బిల్లుల నిచ్చి వైకము బడులు తీయుటకు గవర్నరు జనరలుగారు తీర్మానించిరి.

5 పేలు, 10 పేలు, 25 పేలు, 50 పేలు, లక్ష, 5 లక్షలు, 10 లక్షలు పేలుగలిగి 6 నెలలు, 9 నెలలు, 12 నెలలు వాయిదాబుట్టివంటిన్ని ట్రెజరీ బిల్లులు నేటి నుండియు బెంగాలు, బొంబాయి, మదగాను బ్యాంకులలో ఇవ్వబడును. బిల్లులకు చెల్లింపవలసిన రేట్లు అప్పుడప్పుడు ప్రకటింపబడును.

మొదటి వాయిదా రేట్లు.

ఆరు నెలల బిల్లులు	నూటికి	రూ 97-12 లు.
తొమ్మిది నెలల బిల్లులు	"	రూ 96-6 లు.
పందొండు నెలల బిల్లులు	"	రూ 95-2 లు.

ఏ తరగతి బిల్లులకై చెల్లింపబడవలసిన మొత్తములను మార్పుటకు గాని ఒక వారములో బటువాదాచేయబడు బిల్లుల సంఖ్యను నియమించుటకు గాని, ఏ తరగతిబిల్లులను బటువాదా చేయుట, మారిచేయుటకు గాని గవర్నరు జనరలుగారికి అధికారము కలదు. బిల్లుల నిర్ణయకాలముత్యములో వైకము రాజధాని బ్యాంకులలో చెల్లింపబడును. ఆ బిల్లులలో ఇట్లు వ్రాయబడి యుండును.

ఈ బిల్లులు చూపించినవారికి గాని వారియుత్తరువును బడసినవారికి గాని 1919 సం. ఇన్నో నెల, ఇన్నో తేదీని బుగారము, బొంబాయి, చెన్నపురి బ్యాంకులలో నుండేడి ఇండియా దొరతనమువారి ఆదాయమునుండి ఈ మొత్తమును ఇచ్చువలెను.

బిల్లు మొత్తము చెల్లింపబడువారిని పేత లేని గుడడు వానిని కనుపరుచువారికి ద్రవ్యము చెల్లింపబడును.

ఆకత్యమగు మొత్తముచెక్కు మూలమునగాని నగదు మూలమునగాని నడియేవిధమున గాని చెల్లింపబడిన పిమ్మట బెంగాలు, బొంబాయి, చెన్నపురి బ్యాంకులలో బిల్లులు బటువాదా చేయబడును.

రాజధానులకాళు బ్యాంకులలోను కాన్పూరు, లాహోరు, ఢిల్లీ, రంగూరు, కరాచి బ్యాంకులలోను కూడబిల్లులు బటువాదా చేయుటకు వాటి మొత్తము తిరిగి చెల్లింపబడుటకు ఏర్పాటులు చేయబడుచున్నవి.

ఆమోదింపబడిన దళారి స్థాంపు ముద్రింపబడిన ట్రెజరీ బిల్లుల దరఖాస్తులు యాగించింపబడి నూటికి 1-16 వంతున దళారి ఇవ్వబడును. బ్యాంకులలో ఇవ్వబడిన బిల్లులకు దళారి యొకసంఖ్యచేదు.

ట్రెజరీబిల్లులకు సామ్యుఇచ్చుటకు సమయమున ఆదాయపు పన్ను మినహాయంపబడెదగాని ఆ సామ్యువై ఆదాయపు పన్నును అతడు ఇచ్చువలసియే యుండును. కాన అతడు తానిచ్చువలసిన ఇతర ఆదాయపుపన్ను సంబంధపు అనుఆదాయపు మొత్తముల పట్టికను పంపునపుడు ఈ మొత్తమునగూడ దానిలో చేర్చవలెను.

బొంబాయి యుద్ధరణకేటము:- 1916-17 డి. జి. ఎడ్వర్డుగారు బొంబాయియుద్ధ రణకేటమును కడపటిపర్యాయము పేరు బజారుకు దీనుకువెల్లిరి. 25 లక్షలరూపాయలు జనుచేయబడినవి. ఈ నెల 4-వ తేదీని వైకేటము బయటకు దీనుబడినప్పుడు 34 లక్షలరూపాయలు జనుచేయబడినవి. భోజనముల సమయములలో రెండుపర్యాయములు వైకేటము బొంబాయికు దీనుకుబోవబడెను. లక్షాతొంభై నాలుగు పేలరూపాయ లొకసంఖ్యచేది.

బండిపోటు:- మలబారు జిల్లా పొన్నానిరాలాకాలో నొక గ్రామమందు నివసించుచుండిన యొక ధనికుని ఇంట ఒక నాటి రాత్రి కొంతమంది మోస్తాకాతివారు ప్రవేశించి కుటుంబమువారిని చావమోది మొత్తముమీద మూడుపేలరూపాయలయ్య స్త్రీని తీసుకుబోయిరి. ఇరుగుపొరుగువారు సహాయమునకు రాకుండ వారిండ్లపై బండిపోటుగాండ్రు బెడ్డలవన్నము గురిపించిరి.

వెట్టికక్కాకాటు:- చిట్రగుంట రైలుస్టేషను వారి చే బెంపబడుచుండిన యొకకుక్కకు వెట్టి యెత్తినందున అది 5, 6 గురు పాశ్చాత్యశ్రీలను పిల్లలను కరచినందున వారందరు చికిత్సనిమిత్తము కూనారుకు వెల్లిరి.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోషధములు.

కంఠమార్గము కండ్లులోయెటువ...	0-2
శీర్షికాయనము మూత్రము అశ్మిరమునకు	1-4
పండ్లకూలవారి కండ్లపోటుకు	0-8
శుభ్రముగా భావపుష్టికి	1-0
జ్వరవారి జ్వరములకు నీసా 1-8	0-12
మూత్రము లైలము దెచ్చి 1-8	0-12
తేజవందు మూత్రములకు నీసా 1-8	0-8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు	0-4
కలరామూత్రము వాంతిభేదులకు	0-6
నల్లకలైలము నల్లబీడలకు దెచ్చి 1-8	0-4
రామకర్పూరము నీసా 1-8	0-6
శేలకు మందు నీసా 1-8	0-4
శామర లైలము; శామర, తీటకు	0-8
మధుర లైలము దెచ్చి 1-8	0-4
శుభ్రద్రావకము నీసా 1-8	1-0
కఫవారి శీతగ్రామలకు దగ్గుకు	1-4
కఫవారికూర్మం ఉబ్బనములకు దెచ్చి 1-8	0-8
వాయువుపోటుకు మందు	1-0

శ్రీమద్భగవద్గీతాను ఉచితము.

మోహినీలైలము పెండ్లి ముగియకుటకు	0-12
శోమవారి పెండ్లికి... ఉడుకుటకు	0-8
ఉబ్బనమునకు మందు నీసా 1-8	1-8
కస్తూరిమూత్రము పెద్దది, మంచిది	50-8
శుభ్రాధిగి మూత్రము	1-0
శుభ్రాధిగి లైలము పుండ్లకు	1-0
విశేషము: కుమారులకు దెచ్చి 1-8	0-8
గ్రహణి మూత్రము దెచ్చి 1-8	0-8
శోమవారి మూత్రము కలనాశములకు	0-12
కాలినపుండ్లకు నూనె నీసా 1-8	0-8
కగ్గ ద్రావకము నీసా 1-8	1-0
కుసుమారి మూత్రము, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
చుండుకు నూనె నీసా 1-8	0-8
మందరిలైలము, ముఖకాంతికి	0-8
కగుళ్లకు లైలము శీతపగుళ్లకు	0-8
కర్మకూలవారి కువిపోటుకు	0-6
జాలాలి మూత్రము మలబద్ధమునకు	0-8
జంతువారలవారి ఎండికలకు	0-8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

వివేకా సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధి సారసపరిల్లా

అపరిమితపు రక్తమువలన జనించు బాధ్యములకు శరీరమునంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను పుండ్లను, ప్రాతమెప్పులను అన్ని విధములైన గలుగు చర్మ రోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి శక్తిమంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

వనోషధి సారసపరిల్లా గుణ విచ్ఛిన్న నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యవర్తిని అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణంబంధమును శోషములను పోగొట్టిరక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజుల కర కండుకుట 4 ఔన్సు బుడ్డిలా అమృతమును.

పొప్పెటరు. — పి. డి. సావంత్,

144. ఫనసవాడి, నెం2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT, Fanarwadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో,
మాంటురోడ్, మదరాసు.

ఉక్కడ లెలుగు పుస్తకము లన్నియు స్వాధీనమైన వెలకు దొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (946) మేనేజరు.

అమృతారవ అవలేహ్యము.

ఈలేహ్యము రక్తచూడుకుడిచేసి పిర్యమును హెచ్చించి జలమును కలిగించి యుష్ణశీమనము చేసి చేతి కాచి మంటు పోగొట్టును. మెదడును చల్లచేసి శరీరమునకు శేజును కలిగించును. దీర్ఘాయు, భేదలు, కలనాశము, రొమ్మురోషి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును. 218 అర్థపాన దెచ్చి 1-8 దు. 2-0-0.

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్, ఆలంకర్షణా వాక్యము, 157, బ్రాహ్మ్య మద్రాసు.

కాళియుక్తి సంవత్సరాది సంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది.

పింగళ సంవత్సరమున జరిగిన విరోహ ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, వైదిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాఖ్యానములను, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములను ఇతరములైన, చిత్రపటములను గలిగి మంచికాకిములపై చక్కగ ముద్రింపబడి సిద్ధముగ నున్నది.

కాగితముల కలపునం తేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మూత్రమే సిద్ధముచేసి యందుకుటలన వలయువారు	
కంటే (కాగితము) టుచితము.	రెల దు 2-0-0
అంధులకుత్రాస సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" అర్ధసంవత్సర " " " " " " " " " "	" " 0-12-0
అంధులకుత్రాస సంవత్సర, లేక తనకుత్రాస రి మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

అంధులకుత్రాస కావ్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 దు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధోషధము

హమరలైలము	గజ్జికలైలము	మోహినీలైలము
దెచ్చి 1-8 0-8-0	దెచ్చి 1-8 0-8-0	నీసా 1-8 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో, తయారై పిడి మద్రాసు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయాషధములు

బృహత్ మంజుష్టాదికావ్య

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రథమమైనది. 1 పౌను నీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటీ

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-8 రు 1-0-0.

వానవలేహము

దగ్గువకు మంచిమందు. 1 పౌను నీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియునాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

వర్షా

అయుర్యేద యాషధముల జేయువారు బొంబాయి నెం 3.

The Zandu Pharmaceutical Works
338 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

మలయ చందనము

(1251) పెగరోగమునకు కుశారము. మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికినీ తెలియదు. పత్తము లేదు. వివిధ మున్నగు కఠినచికిత్సల పనిలేదు. దుచ్చుమైన మా మలయచందనము ఎలాగో తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధములు పెగరోగమును మూడు పూటలతో మాపును. దెచ్చి 1-8 2-0-0 గంధర్వఫార్మసీ, రాజమండ్రి

పాళ్ళపు వేంకటాచల. 594

పండితులవారి సిద్ధోషధములు.

లోకామయవారి కస్తూరిమూత్రల నిష్పాదనను పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను ఒకటికొకటి నీసా విక్రయించబడుచున్నది.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సిలీ, మలియనేట్, గోవా, ఫీజి, బెలెండ్, ఈస్టాఫ్రికా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధోషధమును ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయవారి" కస్తూరి మూత్రల నీసా మియింటు నున్న యెడల, మాటికి జైద్యుల సమయమును, నీకీంచి, మొరపెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అశీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము రోషి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియొక సేక రోగములును, ఈ సిద్ధామృత సేవనచే శాశ్వతముగా పోయి గుణము గలుగును.

జైద్యశాలలో నకకవిధము లగునట్టియు సుపయోగకరములగు కర్మాటక మూత్రాలనుండియు యాషధములను తయారు చేయుచుందురు.

రిజిస్టరై న యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి నీసాయందును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

ఆనంబాపత్రము, ప్రతి నీసాతో గూడి యుండును. 260 మూత్రముల నీసా 1-8-0, మూత్రమే.

8 నీసా లోకసారి రెప్పించి కొని	
టూటా ఖర్చుతోచరి	రు 1-8-0
12. నీసా లోకసారి కొని	2-12-0
25. నీసా లోకసారి కొని	5-0-0

సమస్తరోగములకు మావద్ద అయుర్యేదీయ సిద్ధోషధములు దొరకును.

విలాసము: — శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.